

VSDTP:n III EDUSTAJAKOKOUS⁸⁰

**VUODEN 1905 HUHTIKUUN 12 (25) –
HUHTIKUUN 27 (TOUKOKUUN 10) PÄÄ**

**Puheet, selostukset, päätöslauselmat
ja päätöslauselmaehdotukset julkaistu
ensi kerran v. 1905 kirjassa:
„VSDTP:n III sääntömääräinen edus-
tajakokous. Pöytäkirjojen täydelliset
tekstit”. Keskuskomitean julkaisu,
Geneve**

**Julkaistaan v. 1905 julkaistun
„VSDTP:n III sääntömääräinen edus-
tajakokous” kirjan tekstin ja
käsikirjoituksen mukaan**

Россійская Соц.-Дем. Рабочая Партія.
ПРОЛЕТАРИА ВСѢХЪ СТРАНЪ, СОЕДИНЯЙТЕСЬ!

ТРЕТІЙ ОЧЕРЕДНОЙ СЪѢЗДЪ

Росс. Соц.-Дем. Рабочей Партія.

**ПОЛНЫЙ ТЕКСТЪ
ПРОТОКОЛОВЪ.**

Изданіе Центральнаго Комитета.

ЖЕНЕВА

Типографія Партія. 6, Quai du Cheval Blanc, 6.
1905.

Kansilehti kirjasta „VSDTP:n III sääntömääräinen edustajakokous.
Pöytäkirjojen täydelliset tekstit”. Keskuskomitean julkaisu,
Geneve, v. 1905

Pienennetty

1

PUHE EDUSTAJAKOKOUKSEN LAILLISUUDESTA
HUHTIKUUN 13 (26) PNA

Tahdon vastata huomautuksiin, jotka koskevat edustajakokouksen koollekutsumisen laillisuutta. Keskuskomitea on tunnustanut edustajakokouksen olevan laittoman. KK itse on nimittänyt puolueen Neuvostolle lähettämäänsä kirjelmää „katumakirjelmäksi”. Mutta oliko KK:lla syytä katua? Edustajakokous on täysin laillinen. Sääntöjen *kirjaimen* mukaisesti sitä, totta kyllä, voi pitää laittomana; mutta lankeaisimme karrikatyyriseen muodollisuuteen, jos ymmärtäisimme säännöt siten. Sääntöjen hengen mukaisesti edustajakokous on täysin laillinen. Ei puolue ole olemassa puolueen Neuvostoa varten, vaan puolueen Neuvosto puoluetta varten. Jo II edustajakokouksessa, Organisaatiokomitean kanssa olleen välikohtauksen johdosta, osoitettiin, ja juuri tov. Plehanovin itsensä taholta, että kurinalaisuus ylempää kollegiota kohtaan on ensi sijalla verrattuna kurinalaisuuteen alemmaa kollegiota kohtaan. KK on ilmoittanut suostuvansa alistumaan puolueen Neuvoston tahtoon, jos puolueen Neuvosto alistuu puolueen, s.o. edustajakokouksen tahtoon. Tuo on täysin laillinen vaatimus. Silti puolueen Neuvosto on vastannut siihen kielteisesti. Mutta sanotaan Keskuskomitean ruvenneen epäilemään puolueen Neuvoston lojaalisuutta ja ilmaisseen sille epäluottamuksensa. Mutta onhan kaikissa perustuslaillisissa maissa kansalaisilla oikeus ilmaista epäluottamuksensa niitä taikka näitä virkamiehiä tai virastoja kohtaan. Tuota oikeutta heiltä ei voida riistää. Vihdoin, jos KK olisikin menetellyt laittomasti, niin oikeuttiko se puolueen Neuvoston menettelemään niin ikään laittomasti? Mikä takaa sääntöjen sen pykälän, jonka mukaisesti puolueen Neuvosto

kutsuu koolle edustajakokouksen, jos sitä on ilmoittanut kannattavansa puolet täysioikeuksista äänistä? Saksan sosialidemokraattisen puolueen säännöissä on pykälä, joka oikeuttaa kontrollivaliokunnan kutsumaan koolle edustajakokouksen, jos Vorstand * kieltäytyy sitä tekemästä. Meillä ei sellaista pykälää ole, ja edustajakokouksen koollekutsumisen takaa kokonaan itse puolue. Sääntöjen hengen ja yksinpä sen kirjaimenkin kannalta, jos ne otetaan kokonaisuudessaan, on selvää, että puolueen Neuvosto on puolueen komiteain valtuutettu. Komiteain valtuutettu kieltäytyy noudattamasta valtuuttajiensa tahtoa. Jollei valtuutettu noudata puolueen tahtoa, niin puolueen ei auta muu kuin itsensä viedä tahtonsa läpi. Ja puolueemme komiteat eivät ainoastaan ole olleet oikeutettuja, vaan velvollisiakin itse kutsumaan koolle edustajakokouksen. Ja minä väitän, että edustajakokous on kutsuttu koolle täysin laillisesti. Kuka on tuomarina tämän puolueen Neuvoston ja komiteain välisen kiistan käsittelyssä? Juuri samat komiteat, puolue. Puolueen tahto on ilmaistu jo kauan sitten. Ulkomaisten keskustelinten vitkuttelu ja vastaanhangointelu eivät ole voineet sitä muuttaa. Komiteat ovat olleet velvollisia itse kutsumaan koolle edustajakokouksen, ja se on kutsuttu koolle laillisesti.

Vastaan тов. Тигровille. Тов. Тигров sanoo, ettei pidä tuomita puolueen Neuvostoa. Selostuksellaan Organisaatiokomitea tuomitsee puolueen Neuvoston. Mielestäni тов. Тигров on erehtynyt sanoessaan, ettei saa tuomita poissaolevaa. Poliitikassa joudutaan alinomaa tuomitsemaan poissaolevia. Emmekö me tuomitse alinomaa publisistiikkasamme, kokouksissamme ja kaikkialla eserriä, bundilaisia y.m. Kuinkas sitten, ellei tuomittaisi poissaolevia? Puolueen Neuvostohan ei tahdo tulla edustajakokoukseen, näin ollen ei pitäisi yleensä eikä koskaan tuomita ketään. Yksinpä virallisetkin tuomioistuimet tuomitsevat poissaolevan, kun syytetty ei halua tulla oikeuteen.

* — Hallinto. *Tolm.*

2

PUHE KASAANIN JA KUBANIN KOMITEAIN
TÄYSIOIKEUKSISUUDESTA HUHTIKUUN 14 (27) PNA

Mandaattikomission lausunnosta näkyy, että meillä on puolueessa kaikkiaan 75 päätösvaltaista ääntä, joten nykyisessä kokoonpanossaan edustajakokouksemme täytyy epäilemättä tunnustaa lailliseksi. Kun ottaa huomioon sen epäilevän suhteen, mikä nykyään on olemassa edustajakokoustamme kohtaan, niin täytyy myöntää tunnustusta ansaitsevaksi mandaattikomission „liberaalinen” pyrkimys hyväksyä mahdollisimman paljon komiteoita lisätäkseen edustajakokousta varten tarpeellista laillista enemmistöä. Tältä puolen olen valmis jopa ilmaisemaan myötätuntoni tuollaista „liberaalisuutta” kohtaan, mutta toisaalta on välttämättä oltava yhtä varovainen ja puolueeton kaikkiin nähden, ja näistä näkökohdista lähtien en voi olla suhtautumatta kielteisesti siihen, että mandaattikomissio on hyväksynyt Kasaanin ja Kubanin komiteat. „Iskra” julkaisi ne 89. n:ssaan täysioikeuksisten komiteain luettelossa, mutta niitä ei ole siinä täysioikeuksisten järjestöjen luettelossa, joka sisältyy puolueen Neuvoston pöytäkirjoihin. Puolueen Neuvoston istunnossa tov. Martov esitti luettelon vuoden 1904 syyskuun 1 päivään mennessä olleista täysioikeuksista komiteoista.

(Luetaan ote puolueen Neuvoston pöytäkirjoista):

„Martov lukee päätöslauselmansa: puolueen Neuvosto on sääntöjen 2. §:n mukaisesti velvollinen kutsumaankoolle edustajakokouksen, kun sitä vaativat puoluejärjestöt, joilla yhdessä on oikeus puolueen edustajakokouksen äänimäärästä. Sääntöjen 3. §:ään liittyvän 1. huomautuksen mukaisesti oikeutta olla edustettuna edustajakokouksessa nauttivat vain ne järjestöt, jotka siinä suhteessa on vahvistettu puolue-sääntöjen hyväksymishetkestä lähtien.

Niiden järjestöjen vahvistamishetkeksi, jotka eivät ole olleet edustettuina II edustajakokouksessa, katsotaan hetki, jolloin KK on ne vahvistanut, vähintään vuotta ennen edustajakokousta. I) Puolueen Neuvosto päättää, että tämä sama järjestön vahvistamishetkestä kulu-
nut aika otetaan perustaksi järjestön äänen tunnustamisessa, kun lasketaan niiden järjestöjen määrää, jotka ovat vaatineet edustajakokouksen koollekutsumista. II edustajakokouksessa edustettuina olleet ja sen valitsemat järjestöt katsotaan täysoikeuksisiksi. II) Tästä seuraa, että vastaisuudessa vuoden 1904 syyskuuhun asti katsotaan päätösvaltaisiksi edustajakokouksen koollekutsumista koskevassa kysymyksessä vain: 1) KK, 2) Pää-äänenkannattaja, 3) Ulkomainen liiga, 4—20) Pietarin, Moskovan, Harkovin, Kievin, Odessan, Nikolajevin, Donin, Jekaterinoslavin, Saratovin, Ufan (nykyään Uralin), Pohjoinen, Tulan, Tverin, Nizhni Novgorodin, Bakun, Batumin ja Tiflisiin (kunnes tulee kuluneeksi vuosi Kaukasian liiton vahvistamishetkestä) komiteat ja 21—23) Vuoriteollisuuspiirin (Donetsin), Siperian ja Krimin liitto.

Näiden järjestöjen ollessa täysoikeuksisia äänimäärä, johon niillä on oikeus edustajakokouksessa, tekee 46. Mukaan laskettuna ne 5 ääntä, jotka on puolueen Neuvoston jäsenillä, yleinen äänimäärä edustajakokouksessa on 51 ääntä, ja edustajakokouksen koollekutsumista varten vaaditaan siis 26 ääntä, s.o. 13:n tässä luetellun täysoikeuksisen järjestön ääni. KK:a kehoitetaan esittämään puolueen Neuvostolle vahvistamiensa uusien, edustajakokouksen jälkeen muodostuneiden komiteain vahvistamisajat”.

Päätöslauselman ensimmäinen osa on hyväksytty yksimielisesti.

Edelleen tov. Glebov esitti puheenvuorossaan samassa istunnossa luettelon vastaperustetuista komiteoista.

Tov. Glebovin puheenvuoro (puolueen Neuvoston pöytäkirjoista):

„Olen yhtä mieltä tov. Martovin kanssa ja voin vain ilmoittaa uusista komiteoista: Smolenskin ja Astrakaanin komiteat, jotka on vahvistettu syyskuussa 1903; Voronezhin (Taistelukassa) tammikuussa 1904; Riian tammikuussa; Polesjen huhtikuussa; Luoteinen huhtikuussa; Kurskin tammikuussa; Orelin-Brjanskin syyskuussa 1903; Samaran syyskuussa 1903; Uralin (Ufan) huhtikuussa”.

Nämä tosiasiat on julkaistu tov. Orlovskin kirjasessa „Neuvosto puoluetta vastaan”, eikä puolueen Neuvosto ole tähän mennessä kumonnut niitä eikä julkisaattanut kiistanalaisten komiteain vahvistamisaikoja, mikä puhuu sen puolesta, ettei nähtävästi ole todisteita tuosta vahvistamisesta. Puolueen Neuvoston samassa istunnossa tov. Martov eräessä puheenvuorossaan mainitsi siitä, että hänen mielestään elokuussa piti tulla vahvistetuksi vielä 2 komiteaa,

nimittäin Kremenshugin ja Poltavan komiteat, mutta taaskaan ei ole sanaakaan Kasaanin ja Kubanin komiteoista.

Sitten heinäkuun vetoituksen jälkeen tov. Glebov lähetti minulle KK:n istuntojen täydelliset pöytäkirjat, joissa ei näy enempää Kasaanin kuin Kubaninkaan komitean vahvistamista, eikä niiden vahvistamisesta ole ollut puhetta myöhemminkään KK:n istunnoissa, kuten KK:n jäsen tov. Letnev⁹⁰ todistaa; KK:n jäsen tov. Zimin⁹¹ on totta kyllä muistavinaan jotain Kasaanin ja Kubanin komiteain vahvistamisesta, mutta ei voi sanoa mitään varmaa.

Se, että komissio on päättänyt tunnustaa komiteat täysoikeuksisiksi sillä perusteella, että on tosiasiallisesti todettu niiden toimineen yli vuoden ajan, ei ole oikein, ja sen vuoksi ehdotan, että nämä komiteat katsotaan oikeuskelvottomiksi.

3

PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS VSDTP:n SUHTEESTA
ASEELLISEEN KAPINAAN

Ottaen huomioon:

1) että proletariaatti, koska se itse asemansa puolesta on etumaisin ja johdonmukaisin vallankumouksellinen luokka, on samasta syystä kutsuttu esiintymään johtajan ja ohjaajan osassa yleisdemokraattisessa vallankumousliikkeessä Venäjällä;

2) että vain tällaisessa osassa esiintyminen vallankumouksen aikana turvaa proletariaatille edullisimman aseman tulevassa taistelussa sosialismin puolesta syntymissään olevan porvarillis-demokraattisen Venäjän omistavia luokkia vastaan;

3) että tuon tehtävän proletariaatti voi täyttää vain silloin, kun se on järjestynyt sosialidemokratian lipun alla itsenäiseksi poliittiseksi voimaksi ja esiintyy lakoissa ja mielenosoituksissa mahdollisimman yksimielisenä,—

VSDTP:n III edustajakokous päättää, että proletariaatin voimien järjestäminen välittömään taisteluun itsevaltiutta vastaan poliittisten joukkolakkojen ja aseellisen kapinan tietä ja tiedoitus- ja johtokoneiston luominen sitä tarkoitusta varten on puolueen tärkeimpiä tehtäviä nykyisenä vallankumouksellisena ajankohtana, ja sen vuoksi edustajakokous uskoo niin KK:n kuin myös paikallisten komiteain ja liittojen tehtäväksi ryhtyä valmistelemaan poliittista joukkolakkoa samoin kuin muodostamaan erikoisryhmiä aseiden hankkimista ja jakamista varten ja laatimaan aseellisen kapinan ja sen välittömän johtamisen suunnitelmaa. Tämän tehtävän täyttäminen voi ja sen täytyy tapahtua siten, että se ei ainoastaan ole vahingoittamatta millään tavoin proletariaatin luokkatietoisuuden herättämiseksi tehtävää yleistä työtä, vaan päinvastoin tekee sen syväliemmäksi ja menestyksellisemmäksi.

4

PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS ASEELLISESTA KAPINASTA

Edustajakokous toteaa, käytännön työntekijäin kokemuksen ja työläisjoukkojen mielialan perusteella, että kapinan valmistelua ei ole ymmärrettävä vain aseiden varaamiseksi ja ryhmien muodostamiseksi j.n.e., vaan niin ikään kokemuksen hankkimiseksi tekemällä käytännössä erinäisten aseellisten esiintymisten yrityksiä, esimerkiksi aseellisten osastojen esiintymiset hyökkäämällä poliisien ja sotaväen kimppuun erilaisten julkisten kansankokousten yhteydessä tai aseellisten osastojen hyökkäykset vankiloihin, hallituslaitoksiin j.n.e. Myöntäen puolueen paikallisille keskuselimille ja KK:lle täyden vapauden määritellä tällaisten esiintymisten rajat ja sopivimmat syyt sellaisiin ja luottaen täysin siihen, että toverit ovat kyllin tahdikkaita kyetäkseen estämään haaskaamasta turhaan voimia erinäisiin ja vähäisiin terroristisiin tekoihin, edustajakokous kiinnittää kaikkien puoluejärjestöjen huomiota välttämättömyyteen ottaa huomioon yllämainitut kokemuksen opetukset.

Kirjoitettu huhtikuun lopulla 1905

*Julkaistu ensi kerran v. 1931
XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

5

PUHE ASEELLISTA KAPINAA KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ
HUHTIKUUN 15 (28) PNA

Täällä sanottiin, että periaatteellisesti kysymys on riittävän selvä. Kuitenkin sosialidemokraattisessa kirjallisuudessa (ks. „Iskran” 62. numeroa ja tov. Axelrodin esipuhetta Työmiehen kirjaseen) on ollut sen tapaisia lausuntoja, jotka osoittavat, ettei kysymys olekaan niin kovin selvä. „Iskra” ja Axelrod ovat puhuneet salaliitteilusta, sanoneet pelkäävänsä, että kapinaa tullaan ajattelemaan liian paljon. Kuitenkin on osoittautunut, että on ajateltu liian vähän... Esipuheessa Työmiehen kirjaseen tov. Axelrod sanoo, että kysymyksessä voi olla vain „villiintyneiden kansanjoukkojen” kapina. Elämä on osoittanut, ettei kysymyksessä ole „villiintyneiden joukkojen” kapina, vaan tietoisien, järjestyneeseen taisteluun kykenevän joukon kapina. Koko viime vuoden historia on osoittanut, että olemme aliarvioineet kapinan merkitystä ja kiertämättömyyttä. On kiinnitettävä huomiota asian käytännölliseen puoleen. Siinä on tavattoman tärkeää käytännönmiesten ja Pietarin, Riian, Kaukasian työläisten kokemus. Sen tähden kannattaisin sitä, että toverit kertoisivat kokemuksestaan,— se tekee keskustelumme luonteeltaan käytännölliseksi eikä skolastiseksi. On saatava selväksi, millainen on proletariaatin mieliala, tuntevatko työläiset kykenevänsä taistelemaan ja johtamaan taistelua. On välttämättä tehtävä yhteenveto kollektiivisesta kokemuksesta, jota ei tähän mennessä ole yleistetty.

6

PUHE ASEELLISTA KAPINAA KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ
HUHTIKUUN 16 (29) PNA

Käydyssä keskustelussa kysymys on asetettu käytännölliselle pohjalle — joukkojen mielialasta. Tov. Leskov⁹² on oikeassa: mieliala on kirjavaa. Mutta oikeassa on myös tov. Zharkov: meidän on välttämättä otettava huomioon se, että kapina epäilemättä tapahtuu, suhtaudummepa siihen miten tahansa. Herää kysymys: onko esitettyjen päätöslauselmaehdotusten välillä olemassa periaatteellisia erimielisyyksiä. En kerta kaikkiaan näe niitä. Vaikka olenkin kaikkein leppymättömmän kirjoilla, niin yritän kuitenkin saada sovitetuksi ja yhdenmukaistetuksi kummankin päätöslauselmaehdotuksen, ja ryhdyn siis niitä sovittamaan. Minulla ei ole mitään tov. Voinovin päätöslauselmaan tehtyä korjausehdotusta vastaan. Lisäehdotuksessakaan en niin ikään huomaa mitään periaatteellista erimielisyyttä. Mitä tarmokkain osanotto ei vielä merkitse hegemoniaa. Tov. Mihailovin sanonta on mielestäni positiivisempi — hän on tähdentänyt hegemoniaa ja lisäksi konkreettisesti muodossa. Englannin proletariaatin kutsumuksena on toteuttaa sosialistinen vallankumous — se on epäilemätöntä; mutta epäilemätöntä on myös, ettei se, ollen sosiaalisesti järjestymätöntä ja porvariston turmelemaa, kykene suorittamaan sitä nykyhetkellä. Sama ajatus on tov. Voinovillakin; mitä tarmokkain osallistuminen on epäilemättä ratkaisevinta. Ratkaiseeko vallankumouksen lopputuloksen proletariaatti, — sitä ei ehdottomasti voida väittää. Samaa on sanottava johtajan merkityksestä. Tov. Voinovin päätöslauselmaehdotuksessa sanonta on varovaisempi. Sosialidemokratia voi järjestää kapinan, se voi jopa ratkaisevasti vaikuttaa siihen, mutta tuleeko sillä olemaan taatusti

johtajan osuus, sitä ei voida ennakolta ratkaista,— se riippuu proletariaatin voimasta ja järjestyneisyydestä. Pikkuporvaristo saattaa olla paremmin järjestynyt, ja sen diplomaatit voivat osoittautua voimakkaammiksi, paremmin valmenneiksi. Tov. Voinov on varovaisempi — hän sanoo: „sinä voit täyttää”; „sinä täytät”, sanoo tov. Mihailov. Mahdollisesti vallankumouksen lopputuloksen ratkaisee proletariaatti, mutta sitä ei voida ehdottomasti väittää. Toverit Mihailov ja Sosnovski tekivät sen virheen, josta he syyttivät tov. Voinovia: „Älä myy karhun taljaa, ennen kuin karhu on kaadettu”.— Tov. Voinov sanoo: „turvaamiseksi on välttämätöntä”, mutta he sanovat: „on välttämätöntä ja riittävää”. Kysymyksestä, joka koskee erikoisten taistelu-ryhmien muodostamista, voin sanoa, että pidän niitä välttämättöminä. Meillä ei ole mitään syytä pelätä erikoisten ryhmien muodostamista.

7

PAATÖSLAUSELMA ASEELLISESTA KAPINASTA ⁹³

Ottaen huomioon:

1) että proletariaatti, koska se asemansa puolesta on etumaisin ja ainoa johdonmukaisesti vallankumouksellinen luokka, on samasta syystä kutsuttu toteuttamaan johtotehtävää yleisdemokraattisessa vallankumousliikkeessä Venäjällä;

2) että tämä liike on nykyisenä ajankohtana jo vienyt aseellisen kapinan välttämättömyyteen;

3) että proletariaatti ehdottomasti osallistuu tähän kapinaan mitä tarmokkaimmin, mikä on ratkaiseva vallankumouksen kohtalon Venäjällä;

4) että proletariaatti voi esittää johtavaa osaa tässä vallankumouksessa vain lujasti yhteenliittyneenä yhtenäiseksi ja itsenäiseksi poliittiseksi voimaksi sosialidemokraattisen työväenpuolueen lipun alla, puolueen, joka johtaa sen taistelua myös käytännöllisesti eikä ainoastaan aatteellisesti;

5) että vain tällaisessa osassa esiintyminen voi turvata proletariaatille edullisimmat ehdot taistelua varten, jota se on käyvä sosialismin puolesta porvarillis-demokraattisen Venäjän omistavia luokkia vastaan; —

VSDTP:n III edustajakokous tunnustaa, että proletariaatin järjestäminen välittömään taisteluun itsevaltiutta vastaan aseellisen kapinan tietä on nykyisenä vallankumouksellisenä ajankohtana puolueen tärkeimpiä ja lykkäystä sietämättömiä tehtäviä.

Sen tähden edustajakokous velvoittaa kaikkia puoluejärjestöjä:

a) selittämään proletariaatille propagandan ja agitaation avulla ei ainoastaan edessäolevan aseellisen kapinan

poliittista merkitystä, vaan myös sen käytännöllis-organisatorista puolta,

b) selittämään tämän propagandan ja agitaation yhteydessä, mikä osuus on poliittisilla joukkolakoilla, joilla voi olla tärkeä merkitys kapinan alussa ja itse sen kulussa,

c) ryhtymään mitä tarmokkaimpiin toimenpiteisiin proletariaatin aseistamiseksi ja samoin aseellisen kapinan sekä sen välittömän johtamisen suunnitelman laatimiseksi muodostamalla sitä varten, mikäli tarve vaatii, erikoisryhmiä puolueyöntekijöistä.

Kirjoitettu huhtikuun 16 (29) pnä 1905

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

8

PUHE SUHTAANTUMISESTA
HALLITUKSEN TAKTIikkaan KUMOUKSEN AATTONA
HUHTIKUUN 18 (TOUKOKUUN 1) PNA

Olemme tukalassa asemassa. Meillä on kolme päätöslauselmaa ja kolme korjausehdotusta. Päätöslauselmat kasvavat ja paisuvat, eikä tuota prosessia ole ollenkaan säännöstellty. Aihe on osoittautunut laajemmaksi kuin selostaja luulikaan. Päätöslauselma täytyy palauttaa komissiolle, vaikka tov. Sergejev⁹⁴ nähtävästi nauraakin tälle ehdotukselle. Avointa esiintymistä koskevaan kysymykseen ovat kajonneet kaikki puhujat. Selostus vastaa aihetta, mutta sitä on täydennettävä. Yhdistyksiin osallistumisesta on kaksi mielipidettä, jotka ovat törmänneet yhteen. Edustajakokous ei voi antaa kategorisia ohjeita yhdistyksiin osallistumisesta. Agitaatiota varten on käytettävä kaikkia keinoja. Shidlovskin komissiosta saadusta kokemuksesta ei voida johtaa ehdottomasti kielteistä suhtautumista. Sanotaan, ettei päätöslauselma anna mitään uutta. Sano hyvä ja sano se vielä kerran. Tov. Ziminin mielipide on jyrkänpuoleinen. Ei voida kategorisesti vastata, onko zemski soboriin osallistuttava. Kaikki riippuu poliittisesta suhdanteesta, vaalijärjestelmästä ja muista konkreettisista ehdoista, joita ei voida etukäteen huomioida. Sanotaan, että zemski sobor on petosta. Se on totta, mutta joskus täytyy ottaa osaa vaaleihin, jotta petos saataisiin paljastetuksi. Paitsi yleistä ohjetta ei voida antaa mitään. Toistan, kaikki päätöslauselmat on mielestäni palautettava komissiolle ja laajennettava sen kokoonpanoa.

9

LISÄYS PÄÄTÖSLAUSELMAAN KYSYMYKSESTÄ,
JOKA KOSKEE SUHTAANTUMISTA HALLITUKSEN
POLITIikkaan KUMOUKSEN AATTONA JA SEN HETKELLA

Ehkä tov. Aleksandrovia⁹⁵ tyydyttäisivät seuraavat Schmidtin⁹⁶ päätöslauselmaan tehtävät (likipitäiset) muutokset:

1) sanottakoon „päättää” (edustajakokous) asemesta: edustajakokous *antaa vahvistuksensa* sosialidemokratian entiselle, II edustajakokouksen määrittelemälle taktiikalle, selittämällä seikkaperäisesti sen sopivaisuutta nykyiseen ajankohtaan (tai jotain siihen tapaan)

2) lisättäköön päätöslauselmaan vielä yksi, likipitäen seuraavansisältöinen kohta:

Mitä tulee niihin todellisiin ja näennäisiin myönnytyksiin, joita horjutettu itsevaltius tekee nykyään yleensä demokratialle ja muun muassa työväenluokalle, niin sosialidemokraattisen työväenpuolueen pitää *käyttää niitä hyväkseen*, toisaalta siksi, että jokainen taloudellisen aseman parannus ja jokainen vapauden laajennus *varmennettaisiin* kansalle taistelun voimistamiseksi, ja toisaalta siksi, että voitaisiin jatkuvasti paljastaa proletariaatille hallituksen taantumukselliset päämäärät, hallituksen, joka pyrkii hajoittamaan ja turmelemaan työväenluokkaa ja kääntämään sen huomion pois työväenluokan oleellisista eduista vallankumouksen hetkellä.

Kirjoitettu huhtikuun lopulla 1905

*Julkaistu ensi kerran v. 1931
XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

10

PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS

VSDTP:n AVOINTA POLIITTISTA ESIINTYMISTÄ KOSKEVASTA
KYSYMYKSESTÄ

Ottaen huomioon:

1) että Venäjän vallankumousliike on jo jonkin verran horjuttanut ja desorganisoinut itsevaltiudellista hallitusta, joka on pakoitettu verrattain huomattavassa mitassa sallimaan sille vihamielisten luokkien poliittisen esiintymisen vapauden;

2) että tuota poliittisen esiintymisen vapautta käyttävät eniten ja melkein yksinomaisesti porvariluokat voimistaen siten yhä enemmän entistä taloudellista ja poliittista ylivaltaansa työväenluokkaan nähden ja suurentaen sitä vaaraa, että työväenluokka muuttuu pelkäksi porvarillisen demokratian lisäkkeeksi;

3) että työläisjoukkojen keskuudessa kasvaa yhä laajemmaksi (murtautuu esiin, ilmaantuu näkyviin) myös pyrkimys itsenäiseen avoimeen esiintymiseen poliittisella areenalla vaikkapa (vähämerkityksellisissä tapauksissa ja vaikkapa) ilman minkäänlaista sosialidemokratian osallisuutta;

VSDTP:n III edustajakokous kiinnittää kaikkien puoluejärjestöjen huomiota siihen, että on välttämättömästi:

a) käytettävä hyväksi kaikkia ja kaikenlaisia yhteiskuntapiirien ja kansan avoimen poliittisen esiintymisen tapauksia lehdistössä, liitoissa ja kokouksissa, jotta voitaisiin asettaa yleisdemokraattisten vaatimusten vastapainoksi proletariaatin omat luokkavaatimukset, kehittää sen itsetietoisuutta ja järjestää se itsenäiseksi sosialistiseksi voimaksi itse tällaisten esiintymisten kulussa; —

b) käytettävä hyväksi kaikkia julkisia ja puolijulkisia keinoja työväenyhdistysten, -liittojen ja -järjestöjen

luomiseksi, minkä lisäksi on pyrittävä turvaamaan (sitä taikka tätä tietä) näissä liitoissa sosialidemokratian ylivoimainen vaikutus, tekemään ne tulevan julkisen sosialidemokraattisen työväenpuolueen tukikohdiksi Venäjällä;

c) ryhdyttävä toimenpiteisiin siinä suhteessa, että puoluejärjestömme, samalla kun ne säilyttävät ja kehittävät konspiratiivista koneistoaan, ryhtyvät viivyttämättä valmistelemaan tarkoituksenmukaisia muotoja siirtyäkseen kaikissa tapauksissa, milloin se on mahdollista, sosialidemokratian julkiseen toimintaan kavahtamatta tällöin edes yhteenottoa hallituksen asevoiman kanssa.

*Kirjoitettu huhtikuun 19
(toukokuun 2) pnä 1905*

*Julkaistu ensi kerran v. 1926
V Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

11

PAATÖSLAUSELMAEHDOTUS
SOSIALIDEMOKRATIAN OSALLISTUMISESTA
VÄLIAIKAISEEN VALLANKUMOUSSHALLITUKSEEN

Ottaen huomioon

1) että porvaristoa vastaan käytävää proletariaatin todella joukkoluontoista, vapaata ja avointa taistelua varten on välttämätön mahdollisimman laaja poliittinen vapaus ja siis mahdollisimman täydellinen tasavaltaisen järjestelmän toteuttaminen;

2) että yhä huomattavampi määrä erilaisten porvarillisten ja pikkuporvarillisten väestökerrosten, talonpoikaiston y.m. edustajia esiintyy nykyään vallankumouksellis-demokraattisin tunnuksin, jotka luonnostaan ja kiertämättömästi johtuvat kansanjoukkojen perustarpeista, joiden tyydyttäminen, mikä itsevaltiuden oloissa on mahdotonta, on ehdottomasti välttämätöntä Venäjän koko yhteiskunnallistaloudellisen elämän objektiivisen kehityksen vaatimuksesta;

3) että kansainvälinen vallankumouksellinen sosialidemokratia on aina tunnustanut välttämättömäksi tukea proletariaatin taholta mitä tarmokkaimmin vallankumouksellista porvaristoa sen taistelussa kaikkia taantumuksellisia luokkia ja instituutioita vastaan ehdolla, että proletariaatin puolue on täysin itsenäinen ja suhtaudutaan ankaran kriittisesti sen väliaikaisiin liittolaisiin;

4) että itsevaltiudellisen hallituksen kukistaminen Venäjällä on mahdotonta, ellei sitä vaihdeta väliaikaiseen vallankumoushallitukseen, ja vain tällainen vaihdos voi turvata koko kansan todella vapaan ja oikean tahdonilmauksen Venäjän uutta poliittista järjestelmää muodostettaessa, turvata poliittisten ja taloudellisten uudistusten lähimmän, välittömän ohjelmamme toteuttamisen;

5) että vaihtamatta itsevaltiudellista hallitusta väliaikaiseen vallankumousohallitukseen, joka nojaa Venäjän kaikkiin vallankumouksellisiin-demokraattisiin luokkiin ja luokkien aineksiin, on mahdotonta pystyttää tasavaltaa ja saada vallankumouksen puolelle proletariaatin ja varsinkin talonpoikaiston takapajuiset ja kehittymättömät kerrokset, joiden edut ovat ehdottomasti ristiriidassa itsevaltiudellis-maajojuudellisen järjestelmän kanssa ja jotka huomattavassa määrässä vain tylsistyttävän poliittisen ilmapiirin painostamina pitävät kiinni itsevaltiudesta tai ovat syrjässä sitä vastaan käytävästä taistelusta;

6) että koska Venäjällä on olemassa sosialidemokraattinen työväenpuolue, joka vaikkakin se on vasta kehityksensä alussa, on kuitenkin jo järjestynyt ja kykenee, varsinkin poliittisen vapauden oloissa, valvomaan ja ohjaamaan edustajiensa menettelyä väliaikaisessa vallankumousohallituksessa, näiden edustajien oikealta luokkatieltä poikkeamisen vaara ei ole poistamaton,—

VSDTP:n kolmas edustajakokous tunnustaa mahdolliseksi puolueen valtuutettujen osallistumisen väliaikaiseen vallankumousohallitukseen säälimättömän taistelun käymiseksi yhdessä vallankumouksellisen porvarillisen demokration kanssa kaikkia vastavallankumouksellisia yrityksiä vastaan ja proletariaatin itsenäisten luokkaetujen puolustamiseksi, jota paitsi tällaisen osallistumisen ehtona on, että puolue valvoo tiukasti valtuutettujaan ja että suojellaan jatkuvasti sosialidemokraattisen työväenpuolueen riippumattomuutta, puolueen, jonka pyrkimyksenä on täydellinen sosialistinen kumous ja joka siinä suhteessa on vihamielinen kaikkia porvarillis-demokraattisia puolueita ja luokkia kohtaan.

Kirjoitettu huhtikuun lopulla 1905

*Julkaistu ensi kerran v. 1926
V Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

12

LISÄYS PÄÄTÖSLAUSELMAAN
SOSIALIDEMOKRATIAN OSALLISTUMISESTA
VÄLIAIKAISEEN VALLANKUMOUSHALLITUKSEEN

Vielä eräs peruste väliaikaiseen vallankumoushallitukseen osallistumisen puolesta

— että puolueemme oikeistosiiven jo nyt suosittama ehdoton kieltäytyminen osallistumisesta väliaikaiseen vallankumoushallitukseen tuomitsee kiertämättömästi vallankumouksellisen proletariaatin epäröivään, puolinaiseen ja hajanaiseen toimintaan aseellisen kapinan valmistelussa, järjestämisessä ja suorittamisessa; —

Kirjoitettu huhtikuun lopulla 1905

*Julkaistu ensi kerran v. 1931
XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

13

SELOSTUS SOSIALIDEMOKRATIAN OSALLISTUMISESTA
VÄLIAIKAISEEN VALLANKUMOUSSHALLITUKSEEN
HUHTIKUUN 18 (TOUKOKUUN 1) PNÄ

Tehtävänäni on selostaa, miten asettuu kysymys sosialidemokratian osallistumisesta väliaikaiseen vallankumoushallitukseen. Tuollaisen kysymyksen herääminen voi ensi silmäykseltä näyttää kummalliselta. Voidaan luulla, että sosialidemokratian asiat ovat mainiosti ja että sen osallistuminen väliaikaiseen vallankumoushallitukseen on varsin todennäköistä. Itse asiassa se ei ole niin. Tämän kysymyksen käsitteleminen läheisen käytännöllisen toteuttamisen kannalta olisi donquijotelaisuutta. Meidät on pakotettu asettamaan tämän kysymyksen pikemminkin kirjallinen polemiikki kuin käytännöllinen asiaintila. On aina muistettava, että tämän kysymyksen asetti ensimmäisenä Martynov jo *ennen tammikuun 9 päivää*. Kirjasessaan „Kaksi diktaatturia” (ss. 10—11) hän kirjoitti näin:

„Lukija, kuvitelkaa hetkiseksi, että Leninin utopia toteutuu. Kuvitelkaa, että puolueen, joka jäsenkokoomukseltaan on rajoitettu sellaiseksi, että siihen kuuluu vain ammattivallankumouksellisia, on onnistunut „valmistella, määrätä ja toimeenpanna yleiskansallinen aseellinen kapina”. Eikö ole ilmeistä, että juuri tämä puolue *määrättäisiin* koko kansan tahdosta väliaikaiseksi hallitukseksi heti vallankumouksen jälkeen? Eikö ole ilmeistä, että kansa uskoisi vallankumouksen lähi-kohtalon nimenomaan tämän eikä jonkin muun puolueen huostaan? Eikö ole ilmeistä, että tämä puolue, ellei se halua pettää sitä luottamusta, jota kansa on sille aikaisemmin osoittanut, olisi pakoitettu, olisi *velvollinen* ottamaan vallan käsiinsä ja pitämään sitä siihen asti, kunnes saa vallankumouksellisin toimenpitein lujitetuksi vallankumouksen voiton?”

Moinen kysymyksenasettelu on uskomatonta, mutta todellisuudessa se on siten: Martynovin mielestä me joutuisimme toivottomaan asemaan, jos oikein hyvin valmistelisivimme ja suorittaisimme kapinan. Jos kertoisimme väitte-

lystämme jollekin ulkomaalaiselle, niin hän ei koskaan uskoisi mahdolliseksi tuollaista kysymyksenasettelua eikä ymmärtäisi meitä. Väittelymme voi ymmärtää vain silloin, kun tuntee Venäjän sosialidemokratian katsomusten historian ja tietää „Rabotsheje Delon” „hvosilaisten” katsomusten luonteen. Kysymys on muodostunut lykkäystä sietämättömäksi teorian kysymykseksi, jonka selvittäminen on välttämätöntä. Tässä on kysymys päämääriemme selvyydestä. Pyydän hartaasti tovereita tähdentämään erikoisesti tätä Martynovin esittämää kysymyksenasettelua, kun he selostavat käymäämme keskustelua Venäjällä oleville käytännönmiehille.

„Iskran” 96. n:ssa on julkaistu Plehanovin artikkeli. Plehanoville me olemme antaneet ja annamme suuren arvon kaikkien niiden „loukkausten” vuoksi, joita hän on jaellut opportunisteille ja jotka ovat saattaneet hänet monien henkilöiden kunniaatuottavan vihan kohteeksi. Mutta Martynovin puolustamisesta me emme voi häntä kunnioittaa. Edessämme ei tässä tapauksessa ole entinen Plehanov. Kirjoituksensa hän otsikoi: „Vallan valtaamiskysymyksestä”. Tämä tyypistää keinotekoisesti kysymystä. Me emme ole koskaan asettaneet kysymystä tuolla tavoin. Plehanov esittää asian siten, kuin „Vperjod” olisi nimittänyt „filisteritaitureiksi” Marxia ja Engelsiä. Mutta todellisuudessa asia ei ole siten, tämä on pientä väärennystä. Marxin yleistä konseptiota tässä kysymyksessä „Vperjod” on erikoisesti korostanut oikeaksi. Filisteriläisyyttä koskevat sanat tarkoittivat Martynovia tai L. Martovia. Vaikka olemmekin alttiita antamaan hyvinkin korkean arvon kaikille niille, jotka toimivat yhdessä Plehanovin kanssa, niin Martynov ei silti ole Marx. Plehanov varjostaa suotta martynovilaisuutta.

Martynov väittää, että jos osallistumme ratkaisevasti kapinaan, niin joudumme suureen vaaraan, että proletariaatti pakoittaa meidät ottamaan vallan. Tuossa päätelmässä on omalaatuista logiikkaa, tosin takaperoista. Tuon omalaatuisten viitteen johdosta, jossa voitto taistelussa itsevaltiutta vastaan osoitetaan vaaralliseksi, „Vperjod” kysyy Martynovilta ja L. Martovilta, mistä on puhe: sosialistisestako vai demokraattisesta diktatuurista? Meille esitetään Engelsing kuuluisat sanat siitä, miten vaarallisessa asemassa on johtaja, joka on saanut vallan sellaisen luokan nimessä,

joka ei ole vielä kypsynyt pitämään täydellistä herruutta. „Vperjodissa” selitimme, että Engels osoittaa johtajan olevan vaarallisessa asemassa silloin, kun hän *post factum** toteaa periaatteiden ja todellisuuden, sanojen ja tosiasian välisen eroavaisuuden. Sellainen eroavaisuus johtaa tuhoon poliittisen vararikon eikä fyysillisen tuhoutumisen mielessä**. Teidän tulee (sellainen on Engelsin ajatus) vakuuttaa, että kumous on sosialistinen, silloin kun se itse asiassa on vain demokraattinen. Jos me nyt lupailisimme Venäjän proletariaatille, että pystymme jo heti turvaamaan täyden herruuden, niin tekisimme saman virheen, minkä ovat tehneet eserrät. Me sosialidemokraatit olemme aina pitäneet lystiä juuri tuon eserrien virheen kustannuksella, eserrien, jotka ovat sanoneet, ettei vallankumous tule olemaan „porvarillinen, vaan demokraattinen”. Me olemme aina sanoneet, ettei vallankumous heikennä, vaan voimistaa porvaristoa, mutta se luo välttämättömät edellytykset proletariaatin menestykselliselle taistelulle sosialismin puolesta.

Mutta koskapa kysymyksessä on demokraattinen kumous, niin edessämme on kaksi voimatekijää: itsevaltius ja vallankumouksellinen kansa, s.o. proletariaatti tärkeimpänä taistelevana voimatekijänä ja talonpoikaisto sekä kaikenlaiset pikkuporvarilliset ainekset. Proletariaatin edut eivät käy yhteen talonpoikaiston ja pikkuporvariston etujen kanssa. Sosialidemokratia on aina tähdentänyt, että tuo vallankumouksellisen kansan sisäinen luokkaeroavaisuus on kiertämätön. Taistelun kohde voi taistelun tiimellyksessä siirtyä käsistä käsiin. Vallankumouksellinen kansa pyrkii kansan itsevaltiuteen, mutta kaikki taantumukselliset ainekset puolustavat tsaarin itsevaltiutta. Sen vuoksi menestyksellinen kumous ei voi olla olematta proletariaatin ja talonpoikaiston demokraattista diktatuuria, koska näiden edut *tsaarin itsevaltiuden vastustamisessa* käyvät yhteen. Sekä „Iskra” että „Vperjod” ovat osuneet yhteen tunnuksessa „kuljetaan erikseen, lyödään yhdessä”, mutta „Vperjod” lisää, että jos yhdessä lyödään, niin on lyötävä yhdessä murskaksi ja yhdessä on lyötävä takaisin vihollisen yritykset palauttaa menetetty. Itsevaltiuden kukistamisen jälkeen taistelu ei raukea, vaan kärjistyy. Juuri tällöin

* — tapahtuman jälkeen, perästäpäin. *Toim.*

** Ks. tätä osaa, ss. 269—270. *Toim.*

taantumukselliset voimat järjestyvät taistellakseen toden teolla. Jos käytämme kapinatunnusta, niin älkäämme peloitelko sosialidemokratiaa kapinan voiton mahdollisuudella. Kun olemme taistelleet itsellemme kansan itsevaltiuden, niin meidän on sitä puolustettava — ja se onkin vallankumouksellisdemokraattista diktatuuria. Ei ole mitään aihetta pelätä sitä. Tasavallan saavuttaminen on jättimäinen saavutus proletariaatille, vaikkei tasavalta olekaan sosialidemokraatille kuten porvarilliselle vallankumousmiehelle „absoluuttinen ihanne”, vaan se ainoastaan takaa vapauden laajaperäisen taistelun käymiseksi sosialismin puolesta. Parvus sanoo, ettei vapauden valloittaminen ole missään maassa vaatinut näin valtavia uhreja. Se on totta. Sen vahvistaa myös Euroopan porvarillinen lehdistö, joka on tarkkaavaisesti seurannut sivusta Venäjän tapahtumia. Itsevaltius vastustaa tavattoman voimakkaasti alkeellisimpiäkin uudistuksia, mutta mitä voimakkaampi on vaikutus, sitä voimakkaampi on vastavaikutus. Siitä seuraa, että itsevaltiuden täydellinen romahdus on varsin luultavaa. Vallankumouksellisen demokraattisen diktatuurin kysymyksellä kokonaisuudessaan on merkitystä, kun itsevaltius on täydellisesti kukistettu. Mahdollista on, että meillä toistuvat vv. 1848—1850 tapahtumat, s.o. itsevaltiutta ei kukisteta, vaan rajoitetaan ja se muuttuu perustuslailliseksi monarkiaksi. Mistään demokraattisesta diktatuurista ei silloin voi olla puhettakaan. Mutta jos itsevaltiudellinen hallitus tulee todella kumotuksi, niin sen tilalle on saatava toinen. Ja tänä toisena voi olla ainoastaan väliaikainen vallankumoushallitus. Se voi nojata vain vallankumoukselliseen kansaan, s.o. proletariaattiin ja talonpoikaistoon. Se voi olla vain diktatuuria, s.o. ei „järjestyksen” organisaatio, vaan sodan organisaatio. Se, joka rynnäköi linnoitusta, ei voi kieltäytyä jatkamasta sotaa senkään jälkeen, kun on vallannut linnoituksen. Jompikumpi: joko valtaamme linnoituksen pitääksemme sen tai kieltäydymme ryhtymästä rynnäkköön ja ilmoitamme haluavamme vain vähäisen tilkun linnoituksen juurelta.

Siirryn Plehanoviin. Hänen käyttämänsä menettelytapa on varsin epärehellinen. Hän karttaa tärkeitä periaatteellisia kysymyksiä turvautuen pikkumaisiin saivarteluihin ja käyttää jossain määrin vääristelyinkin aineksia. (Tov. Barsovin huudahdus: „Aivan niin!”)

„Vperjod” vahvistaa Marxin kaavan yleensä oikeaksi (kaavan, jonka mukaan itsevaltius vaihtuu ensin porvarilliseksi monarkiaksi ja sittemmin pikkuporvarilliseksi demokraattiseksi tasavallaksi), mutta jos me tämän kaavan mukaisesti asetamme etukäteen äärimmäisrajat sille, miten pitkälle menemme, niin olemme filistereitä. Näin ollen se, miten Plehanov puolustaa Marxia, on „*verlorene Liebesmühe*” (turhia rakkaudenvaivoja). Martynovia puolustaessaan Plehanov vetoaa Kommunistien Liiton⁹⁷ Keskuskomitean „Vetoomukseen”⁹⁸ Liiton jäsenille. Tätä „Vetoomusta” Plehanov tulkitsee taaskin väärin. Hän jättää varjoon sen, että tämä „Vetoomus” kirjoitettiin silloin, kun kansa ei enää onnistunut saamaan täydellistä voittoa huolimatta Berliinin proletariaatin voittoisasta kapinasta v. 1848. Porvarillinen perustuslaillinen monarkia oli jo astunut itsevaltiuden tilalle, eikä siis voinut olla puhettakaan väliaikaisesta hallituksesta, joka nojaisi koko vallankumoukselliseen kansaan. „Vetoomuksen” koko merkitys on siinä, että kansankapinan epäonnistumisen jälkeen Marx kehoittaa työväenluokkaa — järjestäytymään ja valmistautumaan. Olisikohan mahdollista, että nuo neuvot kelpaavat selvitetäessä Venäjän tilannetta ennen kapinan alkua? Voisivatko nuo neuvot tosiaankin selvittää kiistakysymyksemme, joka edellyttää proletariaatin voittoisaa kapinaa? „Vetoomus” alkaa näin: „...Molempien vallankumousvuosien aikana, 1848—1849, Kommunistien Liitto kunnostautui kahdella tavalla, ensiksi siten, että sen jäsenet ottivat kaikkialla tarmokkaasti osaa liikkeeseen... edelleen siten, että sen mielipiteet liikkeestä” (jotka on esitetty muun muassa „Kommunistisessa Manifestissa”) „osoittautuivat ainoiksi oikeiksi”... „Samaan aikaan Liiton entinen luja järjestö heikkeni huomattavasti. Suurin osa jäsenistä, jotka välittömästi osallistuivat vallankumousliikkeeseen, luuli, että salaisten yhdistysten aika on ohi ja että pelkästään avoin esiintyminen on riittävää. Erinäiset kerhot ja yhdistykset alkoivat löyhentää yhteyksiään Keskuskomiteaan (Keskushallintoon — *Zentralbehörde*) ja katkaisivat ne vähitellen kokonaan. Näin ollen samaan aikaan, kun demokraattinen puolue, pikkuporvariston puolue, järjestäytyi Saksassa yhä paremmin, työväenpuolue menetti ainoan vakavan perustansa, säilyi järjestyneessä muodossa korkeintaan erällä paikkakunnilla paikallisia tarkoitusperiä varten

ja joutui sen vuoksi yleisessä liikkeessä (*in der allgemeinen Bewegung*) täydellisesti pikkuporvarillisten demokraattien vallan ja johdon alle" („*Ansprache*"*, s. 75).

Siis v. 1850 Marx toteaa, että pikkuporvarillinen demokratia jo tapahtuneen v. 1848 vallankumouksen aikana voitti järjestyneisyydessä, jota vastoin työväenpuolue menetti. Luonnollisestikin Marx kiinnitti koko huomionsa siihen, ettei työväenpuolue olisi osoittautunut uudelleen porvariston perässä kulkijaksi. „...Nykyään, kun edessä on uusi vallankumous, on äärimmäisen tärkeää, että työväenpuolue esiintyy mahdollisimman järjestyneenä, mahdollisimman yksimielisenä ja mahdollisimman itsenäisenä, ellei se tahdo olla jälleen, kuten v. 1848, porvariston hyväksikäytettävänä ja laahustaa sen perässä" („*Ansprache*", s. 76).

Juuri tämän porvarillisen demokratian paremman järjestyneisyyden vuoksi Marx ei epäillyt sitä, että se saa ehdottoman ylivoiman, jos tapahtuu heti uusi kumous. „Ei ole mitään epäilemistä siinä, että pikkuporvarillisella demokraatialla Saksassa tulee vallankumouksen edelleen kehittymisen kulussa olemaan vussin ajan (für einen Augenblick) ylivoimainen vaikutus" („*Ansprache*", s. 78). Kun otamme kaiken tämän huomioon, niin käsitämme, miksi Marx ei sano „*Ansprachessa*" sanaakaan proletariaatin osallistumisesta väliaikaiseen vallankumoushallitukseen. Senpä vuoksi Plehanov on kerrassaan väärässä väittäessään, että Marx muka „ei sallinut edes sellaista ajatustakaan, että proletariaatin poliittiset edustajat voivat yhdessä pikkuporvariston edustajien kanssa ahertaa uuden yhteiskuntajärjestelmän luomiseksi" („*Iskra*" № 96). Tuo on väärin. Marx ei herätä kysymystä väliaikaiseen vallankumoushallitukseen osallistumisesta, kun taas Plehanov esittää asian siten, että Marx muka *ratkaisee tämän kysymyksen kielteisesti*. Marx sanoo: me, sosialidemokraatit, laahustimme kaikki perässä, olemme huonommin järjestyneitä, meidän on järjestäydyttävä itsenäisesti siltä varalta, jos pikkuporvaristo joutuu uuden kumouksen jälkeen valtaan. Martynov tekee näistä Marxin väittämistä seuraavan johtopäätöksen: Meidän, sosialidemokraattien, jotka olemme tällä haavaa paremmin järjestyneitä kuin pikkuporvarillinen demokratia ja ehdottomasti

* — „*Vetoamus*". *Toim.*

itsenäinen puolue, tulee pelätä sitä, että jos kapina onnistuu, *joudumme* osallistumaan väliaikaiseen vallankumoushallitukseen. Tosiainkin! Tov. Plehanov, toista on marxilaisuus ja toista martynovilaisuus. Osoittaaksemme havainnollisemmin sen, miten vuoden 1905 Venäjän tilanne eroaa vuoden 1850 Saksan tilanteesta, pysähdymme vielä „Vetoomuksen” eräisiin mielenkiintoisiin kohtiin. Marx ei edes puhu proletariaatin demokraattisesta diktatuurista, sillä hän luotti proletariaatin sosialistiseen diktatuuriin, joka on välittömästi seuraava heti pikkuporvarillisen kumouksen jälkeen. Esimerkiksi agraarikysymyksen johdosta hän sanoo, että demokratia tahtoo luoda pikkuporvarillisen talonpoikaisluokan, mutta työläisten on vastustettava tuolaista suunnitelmaa maaseudun proletariaatin etujen ja omien etujensa vuoksi. Heidän on vaadittava, että feodaalien konfiskoitu maaomaisuus jäisi valtion omaisuudeksi ja käytettäisiin työväen siirtoloihin, joissa assosioitunut maaseudun proletariaatti tulee hyväksikäyttämään kaikkia suurmaanviljelyksen välineitä. Selvää on, että tämänlaatuisten suunnitelmien yhteydessä Marx *ei voinut* puhua demokraattisesta diktatuurista. Hän ei kirjoittanut vallankumouksen aattona eikä järjestyneen proletariaatin edustajana, vaan vallankumouksen jälkeen ja järjestyvien työläisten edustajana. Marx korostaa kuten ensivuoroista tehtävää, että „kumouksen tapahduttua Keskuskomitean on viivyttelämättä mentävä Saksaan, kutsuttava koolle puolueen edustajakokous ja kehoitettava sitä ryhtymään toimenpiteisiin työväenklubien sentralisoimiseksi”. Näin ollen itsenäisen työväenpuolueen aate, joka meillä on muuttunut todellisuudeksi, oli silloin uusi. Ei pidä unohtaa, että vuonna 1848, toimittaessaan vapaata ja jyrkästi vallankumouksellista lehteä („Neue Rheinische Zeitung”⁹⁹), Marx ei nojannut mihinkään työväenjärjestykseen. Hänen lehteään tukivat radikaaliset porvarit, jotka olivat vähällä kaataa sen nurin, kun Marx hyökkäsi siinä Pariisin porvariston kimppuun kesäkuun tapahtumien jälkeen. Juuri sen vuoksi tässä „Vetoomuksessa” puhutaan niin paljon työläisten itsenäisestä organisaatiosta. Siinä puhutaan vallankumouksellisten työväenhallitusten muodostamisesta uuden virallisen hallituksen rinnalle niin työväenklubien ja -komiteain muodossa kuin myös kunnanpuolueiden ja kunnallishallitusten muodossa. Siinä puhutaan, että työläisten tulee olla aseistautu-

neita ja heidän pitää muodostaa oma itsenäinen työväenkaarti. Ohjelman 2. pykälänä mainitaan, että niihin tulee porvariston ehdokkaiden ohella asettaa työväen ehdokkaita, mikäli mahdollista Liiton jäseniä. Miten heikko tuo Liitto oli, sitä osoittaa se, että Marxin täytyi todistella omien ehdokkaiden asettamisen välttämättömyyttä. Johtopäätös tästä kaikesta on se, että Marx ei maininnut eikä ratkaissut kysymystä, joka koskee osallistumista väliaikaiseen vallankumoushallitukseen, sillä tuolla kysymyksellä ei silloin voinut olla mitään käytännöllistä merkitystä, ja koko huomio kiinnitettiin täydellisesti itsenäisen työväenpuolueen järjestämiseen.

Plehanov kirjoittaa edelleen „Iskrassa”, että „Vperjod” ei esitä mitään oleellisia todisteita, vaan rajoittuu toistamaan eräitä mielisanoja, ja että „Vperjod” muka aikoo arvostella Marxia. Onkohan se niin? Päinvastoin, emmeköhän me huomaa „Vperjodin” asettavan kysymyksen konkreettiselle pohjalle ottamalla huomioon ne reaaliset yhteiskunnalliset voimat, jotka Venäjällä osallistuvat taisteluun demokraattisen kumouksen puolesta. Plehanov taas ei sano halaistua sanaa Venäjän konkreettisista oloista. Kaikki hänen tietovaransa rajoittuvat pariin sopimattomasti käytettyyn sitaattiin. Se on kummastuttavaa, mutta niin se on. Venäjän tilanne eroaa siinä määrin länsi-Euroopan tilanteesta, että Parvus on saattanut jopa kysyä, missä meillä on vallankumouksellinen demokratia. Voimatta todistaa, että „Vperjod” aikoo „arvostella” Marxia, Plehanov taluttaa korvasta paikalle Machin ja Avenariuksen. En kerta kaikkiaan ymmärrä, mikä yhteys sosiaalisen vallankumouksen kysymykseen on näillä kirjailijoilla, joita kohtaan en tunne vähäisintäkään sympatiaa. He ovat kirjoitelleet kokemuksen yksilöllisestä ja sosiaalisesta organisaatiosta tai jotain sen tapaista, mutta demokraattista diktatuuria he eivät totta totisesti ole mietiskelleet. Olisikohan Plehanoville ehkä tiettyä, että Parvusista on tullut Machin ja Avenariuksen kannattaja? (N a u r u a.) Tai ehkä Plehanovin asiat ovat siten, että hänen täytyy, sopikoon tai älköön, tehdä Mach ja Avenarius maalitaulukseen. Plehanov sanoo edelleen, että Marx ja Engels lakkasivat kohtapuoleen uskomasta, että sosiaalinen vallankumous on lähellä. Kommunistien Liitto hajosi. Emigranttien keskuudessa alkoivat rettelöt, joiden syyksi Marx ja Engels selittivät sen, että

vallankumousmiehiä oli, mutta vallankumousta ei ollut. Plehanov kirjoittaa „Iskrassa”: „He” (Marx ja Engels, jotka lakkasivat uskomasta, että sosiaalinen vallankumous on lähellä) „olisivat määritelleet proletariaatin poliittiset tehtävät jo siinä olettamuksessa, että demokraattinen järjestelmä jää vallitsevaksi verraten pitkän ajanjakson kuluessa. Mutta juuri siksi he olisivat vieläkin päättäväisemmin tuominneet sosialistien osallistumisen pikkuporvarilliseen hallitukseen” („Iskra” № 96). Miksi? Siihen ei vastausta ole. Plehanov taaskin vaihtaa demokraattisen diktatuurin sosialistiseen, s.o. tekee Martynovin virheen, josta „Vperjod” on monta kertaa energisesti varoittanut. Ilman proletariaatin ja talonpoikaiston demokraattista diktatuuria tasavalta on Venäjällä mahdotonta. „Vperjod” on esittänyt tämän väitteen pohjautumalla todellisen tilanteen analyysiin. Valitetavasti Marx ei tuntenut tätä tilannetta eikä kirjoittanut siitä. Ja senpä vuoksi tämän tilanteen analyysia ei voida enempää vahvistaa kuin kumotakaan vain pelkästään Marxia siteeraamalla. Ja konkreettisista ehdoista Plehanov ei sano sanaakaan.

Sitäkin epäonnistuneempi on toinen, Engelsiltä otettu sitaatti. Ensiksikin on tavattoman kummastuttavaa, että Plehanov vetoaa yksityiskirjeeseen osoittamatta, missä ja milloin se on julkaistu¹⁰⁰. Engelsin kirjeiden julkaisemisesta olisimme sangen kiitollisia, mutta haluaisimme nähdä niiden tekstin kokonaisuudessaan. Eräitä tietoja meillä kuitenkin on voidaksemme lausua mielipiteemme Engelsin kirjeen todellisesta ajatuksesta.

Tiedämme varmasti — tämä toiseksi, — että 90-luvulla Italiassa vallinnut tilanne ei muistuta ollenkaan Venäjän tilannetta. Italia oli jo yli 40 vuoden ajan nauttinut vapautta. Venäjällä työväenluokka ei voi edes haaveilla sellaisesta ilman porvarillista vallankumousta. Italiassa työväenluokka saattoi siis jo kauan sitten kehittää itsenäistä organisaatiotaan sosialistista kumousta varten. Turati on Italian Millerand. Siksi on sangen mahdollista, että Turati silloinkin esiintyi millerandilaisin aattein. Tällaisen oletuksen vahvistaa täydellisesti se, että — Plehanovin omien sanojen mukaan — Engelsin täytyi selittää Turatille, mikä ero on porvarillis-demokraattisen ja sosialistisen kumouksen välillä. Siis Engels pelkäsi juuri sitä, että Turati joutuu samaan kieroon asemaan kuin johtaja, joka ei ymmärrä

sen kumouksen sosiaalista merkitystä, johon hän osallistuu. Plehanoviin nähden meidän on siis vielä kerran toistettava, että hän sekoittaa demokraattisen ja sosialistisen kumouksen.

Mutta ehkäpä Marxilta ja Engelsiltä voidaan löytää vastaus kysymykseen, joka ei koske Venäjän konkreettista tilannetta, vaan proletariaatin vallankumoustaistelun yleisiä periaatteita? Ainakin „Iskra” on asettanut yhden tällaisen yleisen kysymyksen.

93. numerossa se kirjoittaa: „Parhaana keinona proletariaatin organisoimiseksi puolueeksi, joka on oppositiossa porvarillis-demokraattista valtiota kohtaan, on porvarillisen vallankumouksen kehittäminen *alhaaltakäsin*, siten, että proletariaatti painostaa vallassaolevaa demokratiaa”. „Iskra” sanoo: „„Vperjod” tahtoo, ettei proletariaatti painostaisi vallankumousta (?) ainoastaan alhaaltakäsin, ainoastaan kadulta, vaan myös ylhäältäkäsin, väliaikaisen hallituksen palatseista”. Tuo määritelmä on oikea; sitä „Vperjod” todellakin tahtoo. Tässä meillä on todella yleinen periaatekysymys: onko vallankumouksellinen toiminta sallittua alhaaltakäsin vaiko myös ylhäältäkäsin. Tähän yleiseen kysymykseen on löydettävissä vastaus sekä Marxilta että Engelsiltä.

Tarkoitan Engelsin mielenkiintoista kirjoitusta: „Bakuninilaiset työssä”¹⁰¹ (v. 1873). Engels kuvaa lyhykäisesti Espanjan vallankumousta v. 1873, jolloin maa joutui intransigenttien, s.o. äärimmäisten tasavaltalaisten kapinan valtaan. Engels tähdentää, että silloin ei voinut olla puhettakaan työväenluokan viipymättömästä vapautuksesta. Tehdävänä oli saada proletariaatti nopeammin läpäisemään sosiaalista vallankumousta valmistelevat alkuvaiheet ja hävittää esteet vallankumouksen tieltä. Espanjan työväenluokka saattoi käyttää tätä tilaisuutta hyväkseen vain osallistumalla toimeliaasti vallankumoukseen. Tätä osallistumista haittasi silloin bakuninilaisten vaikutus ja muun muassa heidän yleislakkoaatteensa, jota Engels sattuvasti arvostelee. Engels kuvaa muun muassa 30 tuhatta tehdastyöläistä käsittävän Alcoyn kaupungin tapahtumia. Proletariaatti osoittautui siellä tilanteen herraksi. Mitä se silloin teki? Vastoin bakunismin periaatteita täytyi osallistua väliaikaiseen vallankumoushallitukseen. „Bakuninilaiset”, sanoo Engels, „olivat vuosikausia saarnanneet, että kaikkalainen ylhäältä alas tapahtuva vallankumouksellinen

toiminta on vahingollista; kaikki täytyy järjestää ja suorittaa alhaalta ylös”.

Näin siis on vastannut Engels „Iskran” asettamaan yleiseen „ylhäältä- ja alhaaltakäsin”-kysymykseen. *„Iskran” periaate: „vain alhaaltakäsin eikä missään tapauksessa ylhäältäkäsin” on anarkistinen periaate.* Tehden johtopäätöksen Espanjan vallankumoustopahtumista Engels sanoo: „Bakuninilaisten täytyi toimia vastoin omia periaatteitaan, vastoin sitä periaatetta, että vallankumousohallituksen muodostaminen on muka työväenluokan uutta pettämistä ja uutta kavaltamista” (kuten Plehanov aikoo nyt uskotella meille). „Vastoin noita periaatteita bakuninilaisten täytyi osallistua eri kaupunkien hallituskomiteain istuntoihin ja sitä paitsi voimattomana vähemmistönä, jota porvaristo piti enemmistöäänillään vallassaan ja käytti poliittisesti hyväkseen”. *Siis vain se ei miellytä Engelsiä, että bakuninilaiset olivat vähemmistönä, eikä suinkaan se, että he osallistuivat siellä istuntoihin.* Kirjasensa päätteeksi Engels sanoo, että bakuninilaisten esimerkki „osoittaa meille, miten ei saa tehdä vallankumousta”.

Jos Martov rajoittuisi vallankumousoiminnassaan yksinomaan alhaaltakäsin tapahtuvaan toimintaan, niin hän toistaisi bakuninilaisten virheen.

Mutta keksittyään periaatteellisia erimielisyyksiä „Vperjodin” kanssa „Iskra” itse horjahtaa meidän kannallemme. Niinpä Martynov sanoo, että proletariaatin on yhdessä kansan kanssa pakoitettava porvaristo viemään vallankumous päätökseen. Mutta tuohan ei olekaan mitään muuta kuin „kansan”, s.o. proletariaatin ja talonpoikaiston, vallankumouksellista diktatuuria. Porvaristo ei lainkaan halua viedä vallankumousta päätökseen. Mutta kansan on sitä haluttava sosiaalisten elinolojensa vuoksi. Vallankumouksellinen diktatuuri valistaa sitä ja vetää poliittiseen elämään.

„Iskra” kirjoittaa 95. numerossaan:

„Mutta jos tahdostamme riippumatta vallankumouksen sisäinen dialektiikka nostaisi meidät kuitenkin loppujen lopuksi valtaan hetkellä, jolloin kansalliset olot sosialismin toteuttamista varten eivät vielä ole kypsyneet, niin me emme perääntyisi. Me asettaisimme päämääräksemme murskata vallankumouksen ahtaat kansalliset puitteet ja sysätä Länsi vallankumouksen tielle, niinkuin Ranska sata vuotta sitten sysäsi Idän tuolle tielle”.

Siis „Iskra” itse tunnustaa, että jos kävisi niin onnettomasti, että me voittaisimme, niin meidän pitäisi toimia juuri siten kuin „Vperjod” osoittaa. *Siis käytännön kysymyksessä „Iskra” seuraa „Vperjodia”* ja horjuttaa omaa asemaansa. Sitä minä vain en käsitä, kuinka Martovin ja Martynovin saa kiskotuksi valtaan vastoin heidän tahtoaan? Tuo on jo kerrassaan tolkutonta.

„Iskra” ottaa Ranskan esimerkiksi. Mutta se on jakobiinilainen Ranska. Mitä pahinta halpamaisuutta on peloitella jakobiinilaisuudella vallankumouksen hetkellä. Kuten jo mainitsin, demokraattinen diktatuuri ei ole „järjestyksen”, vaan sodan organisaatio. Siinäkin tapauksessa, että valloittaisimme Pietarin ja mestaisimme Nikolain, meillä olisi edessämme useita Vendée’ita ¹⁰². Ja Marx ymmärsi mainiosti tämän muistuttaessaan v. 1848 „Uudessa Reinin Lehdessä” jakobiinilaisista. Hän sanoi: „Vuoden 1793 terrori ei ollut mitään muuta kuin plebeijimäinen keino tehdä selvää absolutismista ja vastavallankumouksesta” ¹⁰³. Meikin pidämme parempana tehdä Venäjän itsevaltiudesta selvää „plebeijimäisin” keinoin ja jätämme „Iskralle” girondistimaiset keinot. Venäjän vallankumoukselle on tilanne tavattoman otollinen (kansanvastainen sota, itsevaltiuden aasialaismainen vanhoillisuus j.n.e.). Ja tämä tilanne tekee kapinan menestyksellisen päätöksen uskottavaksi. Proletariaatin vallankumouksellinen mieliala voimistuu tunti tunnilta eikä vain päivä päivältä. Ja tällaisena ajankohtana martynovilaisuus ei ole ainoastaan typeryyttä, vaan rikos, sillä se heikentää proletariaatin vallankumouksellisen tarmon kantavuutta, vähentää sen vallankumouksellista intoa. (L j a d o v: „Aivan oikein!”) Tuo on se sama virhe, minkä Bernstein teki Saksan puolueessa toisenlaisessa tilanteessa, sosialistista eikä demokraattista diktatuuria koskevassa kysymyksessä.

Antaakseni teille konkreettisen käsityksen siitä, millaisia nuo väliaikaisen vallankumouhallituksen paljonpuhutut „palatsit” ovat todellisuudessa, viittaa vielä erääseen tietolähteeseen. Kirjoituksessaan „Die Reichsverfassungskampagne” * Engels kuvaa sitä, miten hän osallistui vallankumoukseen noiden „palatsien” liepeillä ¹⁰⁴. Hän kuvailee esim. kapinaa Reinin Preussissa, joka oli Saksan teollisimpia

* — „Kamppailu valtakunnan perustuslaista”. *Toim.*

keskuksia. Hän sanoo, että demokraattisen puolueen voiton mahdollisuudet olivat siellä erikoisen suotuisia. Tehtävänä oli heittää kaikki liikenevät voimat Reinin oikealle rannalle, ulottaa kapina laajempaa areenaa koskevaksi ja koettaa muodostaa siellä landwehrin (nostoväen) avulla vallankumousarmeijan kantajoukko. Nimenomaan tällaisen ehdotuksen Engels tekikin, kun hän matkusti Elberfeldiin tehdäkseen kaiken mahdollisen suunnitelmansa toteuttamiseksi. Ja Engels hyökkää pikkuporvarillisten johtomiesten kimppuun sen johdosta, että nämä eivät osanneet organisoida kapinaa eivätkä olleet varanneet varoja esim. barrikaadeilla taistelevien työläisten ylläpitoon j.n.e. Olisi pitänyt toimia tarmokkaammin, sanoo Engels. Ensi kädessä olisi pitänyt riisua aseista Elberfeldin kansalaisarmeija ja jakaa sen aseet työläisille, sitten periä pakkovero tällä tavoin aseistettujen työläisten ylläpitämiseksi. Mutta ainoastaan ja yksinomaan minä, sanoo Engels, tein tällaisen ehdotuksen. Arvoisa Yleisen Turvallisuuden Komitea ei ollut vähimmässäkään määrin taipuvainen moisiin „terroritekoihin”.

Näin ollen samaan aikaan kun meikälaiset Marx ja Engels (tuota noin, Martynov ja Martov) (h o m e e r i s t a n a u r u a) peloittelevat meitä jakobiinilaisuudella, Engels peittoaa vallankumouksellista pikkuporvaristoa „jakobiinilaisen” toimintatavan halveksumisen vuoksi. Engels ymmärsi, että se, kun hankkiudutaan sotimaan ja kieltäydyttään valtion kassasta ja valtiovallasta — sodan aikana, — on sopimatonta sanoilla-leikittelyä. Mistähän te otatte varat kapinaan, jos se muodostuu yleiseksi kansankapinaksi, herrat uusiskralaiset? Ettehän toki valtion kassasta? Se olisi porvarillisuutta! Jakobiinilaisuutta!

Badenin kapinan johdosta Engels kirjoittaa: „Kapinahallituksella oli käsissään kaikki menestyksen mahdollisuudet: valmis armeija, täysinäiset asevarastot, runsasvarainen valtion kassa, yksimielinen väestö”. Perästäpäin kaikki ja jokainen ymmärsi, mitä olisi pitänyt tehdä noissa oloissa. Olisi pitänyt organisoida sotaväki puolustamaan kansalliskokousta, lyödä takaisin itävaltalaiset ja preussilaiset, nostattaa kapina naapurivaltioissa ja „saattaa raihnas Saksan n.s. kansalliskokous kapinaannousseen väestön ja kapinaannousseen armeijan terrorivaikutuksen alaiseksi; edelleen olisi pitänyt järjestää kapinan voimat, luovuttaa

sen käyttöön runsaat rahavarat, saada maataviljelevä väestö kiinnostumaan kapinaan lakkauttamalla viivyttelemättä kaikki feodaaliset rasitukset. Ja kaikki se olisi pitänyt tehdä heti, jotta kapinalle olisi annettu energinen luonne. Viikon kuluttua Turvallisuuskomitean nimittämisen jälkeen oli jo myöhäistä”.

Olemme varmoja siitä, että kapinan hetkellä Venäjällä vallankumoukselliset sosialidemokraatit tulevat Engelsin esimerkkiä seuraten, vallankumouksen sotamieheksi kirjoittautuessaan, antamaan samanlaisia „jakobiinilaisia” neuvoja. „Iskramme” sen sijaan katsoo paremmaksi kirjoitella vaalilippujen kirjekuorien väristä, lykäten taka-alalle kysymyksen, joka koskee väliaikaista vallankumoushallitusta ja perustavan kokouksen vallankumouksellista suojelemista. „Iskramme” ei aio missään tapauksessa toimia „ylhäältä-käsin”.

Karlsruhesta Engels lähti Pfalziin. Väliaikaisessa hallituksessa oli hänen ystävänsä d’Ester (joka kerran oli vapauttanut Engelsin arestista). „Ei voinut olla puhetakaan mistään virallisesta osallistumisesta liikkeeseen, joka oli vieras puolueellemme”, sanoo Engels. „Minun oli asetettava liikkeessä vain sille paikalle, jolle „Uuden Reinin Lehden” työntekijät saattoivat asettua — sotamiehen paikalle”. Puhuimme jo siitä Kommunistien Liiton hajoisesta, mikä riisti Engelsiltä melkein kaikki yhteydet työväenjärjestöihin. Tämä tekee ymmärrettäväksi seuraavan lainaamamme sitaatin: „Minulle tarjottiin monia siviili- ja sotilasvirkoja”, kirjoittaa Engels, „virkoja, jotka olisin hetkeäkään epäröimättä ottanut vastaan, jos liike olisi ollut proletaarista. Näissä oloissa kieltäydyin kaikista niistä”.

Kuten huomaatte, Engels ei pelännyt toimia ylhäältä-käsin, hän ei pelännyt proletariaatin liian suurta järjestyneisyyttä ja voimaa, mikä mahdollisesti johtaisi sen osallistumaan väliaikaiseen hallitukseen. Engels päinvastoin sääliitteli sitä, ettei liike ollut kyllin menestyksellistä, kyllin proletaarista, mikä johtui työläisten täydellisestä järjestymättömyydestä. Mutta näissäkin oloissa Engels otti paikan: hän palveli armeijassa Willichin adjutanttina, otti tehtäväkseen varusteiden hankkimisen, kuljetti tavattomin vaikeuksin ruutia, lyijyä, patruunia j.n.e. „Kuolla tasaval- lan puolesta, sellainen oli silloinen päämääräni”, kirjoittaa Engels.

Toverit, jätän teidän arvosteltavaksenne, muistuttaako tämä Engelsin sanojen mukaan piirretty kuva väliaikaisesta hallituksesta niitä „palatseja”, joilla uusi „Iskra” yrittää peloitella työläiset pois meistä. (Suosionosoituksia.) (Puhuja lukee päätöslauselmaehdotuksensa ja selittää sitä.)

14

PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS
VÄLIAIKAISESTA VALLANKUMOUSSHALLITUKSESTA

Ottaen huomioon:

1) että niin Venäjän proletariaatin välittömät edut kuin myös sen taistelun edut, jota se käy sosialismin lopullisten päämäärien puolesta, vaativat mahdollisimman täydellistä poliittista vapautta ja siis itsevaltiudellisen hallitusmuodon vaihtamista demokraattiseen tasavaltaan;

2) että aseellisen kansankapinan ollessa täysin menestyksellinen, s.o. itsevaltiuden tultua kukistetuksi, joudutaan välttämättömästi muodostamaan väliaikainen vallankumousshallitus, joka yksin vain kykenee turvaamaan täyden agitaatiovapauden ja kutsumaan koolle perustavan kokouksen, joka todella edustaa kansan tahtoa ja on valittu yleisen, välittömän ja yhtäläisen äänioikeuden perusteella salaisella äänestyksellä;

3) että tämä demokraattinen vallankumous Venäjällä ei heikennä, vaan vahvistaa porvariston herruutta, porvariston, joka ehdottomasti yrittää tietynä hetkenä ja mitään kaihtamatta riistää Venäjän proletariaatilta mahdollisimman suuren osan vallankumouskauden saavutuksista,—

VSDTP:n III edustajakokous päättää:

a) että on levitettävä työväenluokan keskuuteen vaikumusta väliaikaisen vallankumousshallituksen välttämättömyydestä ja keskusteltava työväenkokouksissa ohjelmamme kaikkien lähimpien poliittisten ja taloudellisten vaatimusten täydellisen ja viivyttämättömän toteuttamisen ehdoista;

b) siinä tapauksessa, että kansankapina on voitokas ja itsevaltius täydellisesti kukistetaan, voidaan sallia puolueemme valtuutettujen osallistuminen väliaikaiseen vallankumousshallitukseen säälimättömän taistelun käymiseksi

kaikkia vastavallankumouksellisia yrityksiä vastaan ja työväenluokan itsenäisten etujen puolustamiseksi;

c) tällaisen osallistumisen välttämättömiä ehtoja on: puolueen toteuttama tiukka valvonta valtuutettuihinsa nähdessä ja täydelliseen sosialistiseen kumoukseen pyrkivän ja sikäli kaikkiin porvarillisiin puolueisiin leppymättömän vihamielisesti suhtautuvan sosialidemokratian riippumattomuuden horjumaton suojaaminen;

d) riippumatta siitä, käykö sosialidemokratian osallistuminen väliaikaiseen vallankumouhallitukseen mahdolliseksi, proletariaatin mitä laajimmissa kerroksissa on propagoitava ajatusta, että on alituisesti painostettava väliaikaista hallitusta aseistetun ja sosialidemokratian johtaman proletariaatin taholta vallankumouksen saavutusten suojelemiseksi, lujittamiseksi ja laajentamiseksi.

*Kirjoitettu ennen huhtikuun 18
(toukokuun 1) päivää 1905*

15

PUHE VÄLIAIKAISTA VALLANKUMOUSSHALLITUSTA KOSKEVAN
PÄÄTÖSLAUSELMAN KORJausehdotuksista
HUHTIKUUN 19 (TOUKOKUUN 2) PNA

Ylipäänsä olen täysin samaa mieltä tov. Ziminin kanssa. Luonnollista on, että kirjallisuusmiehenä kiinnitin huomioni kysymyksen kirjalliseen aseteluun. Tov. Zimin on varsin oikein osoittanut taistelun tavoitteen tärkeyden, ja yhdyin täydellisesti häneen. Ei voida taistella, ellei aiota vallata kohdetta, josta taistellaan...

Tov. Ziminin korjaus kohtaan 2): „että ...toteuttaminen j.n.e. ...väliaikainen hallitus, mikä yksin vain” j.n.e., on täysin tarkoituksenmukainen, ja hyväksyn sen mielelläni.— Samoin myös korjaus 3. kohtaan — tässä on sangen sopivaa huomauttaa, että näiden yhteiskunnallis-taloudellisten olosuhteiden vallitessa porvaristo välttämättömästi voimistuu.— Resolutiivisen osan a) kohdassa sanonta „proletariaatti vaatii” on minun sanamuotoani parempi, koska painopiste on siirretty proletariaattiin. Aivan paikallaan on, että b) kohdassa osoitetaan voimasuhteista-riippuvaisuus. Nähdäkseni tällainen sanamuoto tekee tov. Andrejevin¹⁰⁵ korjauksen tarpeettomaksi. Haluaisin muuten tietää Venäjältä olevien tovereiden mielipiteen, onko sanonta „lähimpien vaatimusten” selvä ja eikö pitäisi lisätä sulkeissa „minimiohjelman”. Kohdassa c) olen käyttänyt sanaa „on” ja tov. Zimin „asetetaan” — nähtävästi tässä on tarpeen tyylikorjaus. Siinä, missä puhutaan puolueen valvonnasta, minun entinen sanamuotoni: „sosialidemokratian riippumattomuuden suojaaminen” tuntuu minusta paremmalta kuin tov. Ziminin ehdottama „säilyttäminen”. Tehtävämme ei ole ainoastaan „säilyttää” sosialidemokratian riippumattomuus, vaan myös alinomaan „suojata” sitä. Tätä kohtaa koskeva tov. Sosnovskin korjausehdotus

vain huonontaa sanamuotoa tehden sen epämääräisemmäksi. Tov. Andrejevin korjausehdotukset sisältyvät osittaisina minun ja tov. Ziminin päätöslauselman kohtiin. Muuten tokko lienee paikallaan sisällyttää määritelmään sanontaa „väliaikainen hallitus” monikollisena, kuten tov. Andrejev ehdottaa. Tietenkin meillä voi olla monia väliaikaisia hallituksia, mutta sitä ei tarvitse tähdentää, sillä me emme lainkaan pyri moiseen pirstomiseen. Me tulemme aina olemaan Venäjän yhtenäisen väliaikaisen hallituksen kannalla ja pyrimme muodostamaan „yhden ja sitä paitsi venäläisen keskuksen”. (N a u r u a.)

16

SELOSTUS TALONPOIKAISLIIKKEEN TUKESTA
KOSKEVASTA PÄÄTÖSLAUSELMASTA
HUHTIKUUN 19 (TOUKOKUUN 2) PNÄ

Koska 17 toveria on tehnyt ilmoituksen osoittaen äärimmäisen tarpeelliseksi nopeuttaa edustajakokouksen työtä, koetan olla mahdollisimman lyhytsanainen. Periaatteellisesti kiistanalaisia kohtia ei käsiteltävänä olevassa kysymyksessä oikeastaan ole; niitä ei esitetty edes „periaatteellisista” erimielisyyksistä rikkaan puoluekriisin aikana.

Sitä paitsi päätöslauselmaehdotus julkaistiin jo aika kauan sitten „Vperjod” lehdessä, joten rajoitun pelkästään puolustamaan tätä päätöslauselmaa.

Talonpoikaisliikkeen tukemista koskeva kysymys jakautuu oikeastaan kahdeksi: 1) teoreettiset perusteet ja 2) puolueen käytännöllinen kokemus. Jälkimmäiseen kysymykseen vastaa toinen selostaja, tov. Barsov¹⁰⁶, joka tuntee mainiosti mitä edistyksellisimmän, Gurian talonpoikaisliikkeen. Mitä tulee kysymyksen teoreettisiin perusteisiin, niin koko asia on nyt sosialidemokratian kehittämien tunnuksien kertaamisessa ja soveltamisessa kyseiseen talonpoikaisliikkeeseen. Tämä liike laajenee ja voimistuu meidän nähtemme. Hallitus yrittää jälleen entiseen tapaan puijata talonpoikia valheellisilla myönnytyksillä. Tämän turmelupolitiikan vastapainoksi on välttämättä asetettava meidän puolueemme tunnukset.

Nämä tunnukset on mielestäni formuloitu seuraavassa päätöslauselmaehdotuksessa:

„Tietoisien proletariaatin puolueena Venäjän sosialidemokraattinen työväenpuolue pyrkii kaikkien työtätekevien täydelliseen vapauttamiseen kaikesta riistosta ja tukee kaikenlaista vallankumouksellista liikettä nykyistä yhteiskunnallista ja poliittista järjestelmää vastaan. Sen tähden

VSDTP tukee mitä tarmokkaimmin myös nykyistä talonpoikaisliikettä puoltaen kaikkia vallankumouksellisia toimenpiteitä, jotka saattavat parantaa talonpoikaiston asemaa, ja kaihtamatta tämän vuoksi myöskään tilanherrojen maan pakkoluovutusta. Proletariaatin luokkapuolueena VSDTP pyrkii samalla järkähtämättömästi maaseutuproletariaatin itsenäiseen luokkaorganisaatioon unohtamatta hetkeksikään, että tehtävänä on selittää maaseutuproletariaatille sen etujen olevan sovittamattoman vastakkaisia talonpoikaisporvariston etujen kanssa, selittää sille, että vain maaseutu- ja kaupunkiproletariaatin yhteinen taistelu koko porvarillista yhteiskuntaa vastaan voi johtaa sosialistiseen vallankumoukseen, joka yksin vain saattaa todella vapauttaa kurjuudesta ja riistonalaisuudesta koko maalaisköyhälistön joukon.

Käytännölliseksi agitaatiotunnukseksi talonpoikaiston keskuudessa ja keinoksi, jolla tämä liike tehdään mahdollisimman määrätietoiseksi, VSDTP esittää vallankumouksellisten talonpoikaiskomiteain viipymättömän muodostamisen kaikkien demokraattisten uudistusten kaikinpuolista tukemista ja niiden eri yksityiskohtien toteuttamista varten. Ja tällaisissa komiteoissa VSDTP tulee pyrkimään maaseudun proletaarien itsenäiseen organisaatioon tarkoituksena toisaalta tukea koko talonpoikaistoa sen kaikissa vallankumouksellis-demokraattisissa esiintymisissä ja toisaalta suojella maaseutuproletariaatin todellisia intressejä sen taistellessa talonpoikaisporvaristoa vastaan” („Vperjod” № 11 *).

Tämä ehdotus oli jo käsiteltävänä agraarikysymysvaliokunnassa, joka muodostettiin edustajien toimesta jo ennen edustajakokouksen alkua valmistelemaan alustavasti sen työtä. Suuresta eriäänisyydestä huolimatta muutamat tärkeimmät vivahteet ovat hahmottuneet, ja pysähdynkin niihin. Mahdollisten ja tarpeellisten vallankumouksellisten toimenpiteiden olemuksena agraarikysymyksessä päätöslauselmaehdotuksen mukaisesti on „talonpoikaiston aseman parantaminen”. Täten siis päätöslauselma ilmaisee selvästi kaikkien sosialidemokraattien yleisen vakaumuksen, ettei näillä toimenpiteillä suinkaan voida saavuttaa uudistusta

* Ks. tätä osaa, ss. 224—225. *Toim.*

nykyisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen järjestelmän itse perustoissa. Tässä me eroamme sosialistivallankumouksellisista. Talonpoikaiston vallankumousliike voi johtaa heidän asemansa huomattavaan paranemiseen, mutta ei kapitalismin vaihtumiseen toiseksi tuotantotavaksi.

Päätöslauselma puhuu toimenpiteistä, jotka eivät kaihda tilanherrojen maiden pakkoluovutusta. Sanotaan, että tämä määritelmä muuttaa agrariohjelmamme. Mielestäni tuo mielipide on väärä. Tietysti sanamuotoa voidaan parantaa: ei puolueemme, vaan talonpoikaisto ei kaihda pakkoluovutusta; puolueemme tukee talonpoikaistoa,— tukee silloinkin, kun se ei kaihda näitä toimenpiteitä. Pakkoluovutuksen asemesta käytettäköön suppeampaa käsitettä — „konfiskointi”, sillä me vastustamme päättäväisesti kaikenlaista lunastamista. Me emme koskaan kaihda toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on maan konfiskointi. Mutta jos jätetään sivuun nämä osittaiset korjaukset, niin huomaamme, ettei päätöslauselmassamme ole muutettu agrariohjelmaa. Kaikki sosialidemokraattiset kirjoittajat ovat aina puhuneet siihen tapaan, että otrezkamaita koskeva pykälä ei suinkaan aseta äärirajaa talonpoikaisliikkeelle eikä suinkaan tyypistä ja rajoita sitä. Sekä Plehanov että minä olemme painetussa sanassa osoittaneet, että sosialidemokraattinen puolue ei koskaan rupea estelemään talonpoikia käyttämästä agrariuudistuksessa vallankumouksellisia toimenpiteitä aina „mustaan jakoon”¹⁰⁷ saakka. Näin ollen me emme muuta agrariohjelmaamme. Meidän on nyt päättävästi lausuttava mielipiteemme siitä käytännön kysymyksestä, joka koskee talonpoikain tukemista loppuun saakka, poistaaksemme kokonaan kaikenlaisten väärinkäsitysten ja toisintulkistusten mahdollisuuden. Talonpoikaisliike on nyt päiväjärjestyksessä, ja profetariaatin puolueen on ilmoitettava virallisesti siitä, että se tukee tätä liikettä kaikin tavoin eikä mitenkään rajoita sen kantavuutta.

Edelleen päätöslauselma puhuu välttämättömyydestä korostaa maaseutuproletariaatin intressejä ja järjestää se erikseen. Sosialidemokraattien kokouksessa on tarpeetonta puolustaa tätä elementaarista totuutta. Agrarivaliokunnassa puhuttiin, että olisi toivottavaa lisätä viittaus maatyöläisten ja talonpoikien lakkojen tukemisesta varsinkin elonleikkuu- ja heinäntekoaikana j.n.e. Periaatteessa ei tätä vastaan ole tietenkään mitään sanomista. Sanokoot

käytännönmiehet mielipiteensä tällaisen viittauksen mahdollisesta merkityksestä lähitulevaisuuden varalta.

Päätöslauselma puhuu sen jälkeen vallankumouksellisten talonpoikaiskomiteoiden muodostamisesta.

„Vperjodin” 15. n:ssa on kehitelty tarkemmin sitä ajatusta, että agitaation keskiöksi pitää tulla vallankumouksellisten talonpoikaiskomiteain viivyttämätöntä muodostamista koskevan vaatimuksen*. „Elinolojen parantamisesta” puhuvat nykyään jopa taantumuksellisetkin, mutta he kannattavat virkamiesmäistä, byrokraattista „parannus”-tapaa, jota vastoin sosialidemokratian on tietysti oltava vallankumouksellisen tien kannalla. Päätehtävänä on tuoda poliittista tietoisuutta talonpoikaisliikkeeseen. Talonpojat ovat hämärästi tietoisia siitä, mitä he tahtovat, mutta he eivät osaa sitoa toivomuksiaan ja vaatimuksiaan yleiseen poliittiseen järjestelmään. Sen tähden poliittiset veijarit saattavat heitä puijata helpoimmin kääntämällä kysymyksen pois poliittisista uudistuksista taloudellisiin „parannuksiin”, jotka itse asiassa eivät ole toteutettavissa ilman poliittisia uudistuksia. Sen tähden vallankumouksellisia talonpoikaiskomiteoita koskeva tunnus on ainoa oikea. Ilman näiden komiteain käyttämää vallankumouksellista oikeutta talonpojat eivät koskaan voi puolustaa sitä, minkä he nyt taisteluin hankkivat. Tätä vastaan väitetään, että me muutamme tässäkin agrariiohjelmaa, joka ei puhu *vallankumouksellisista* talonpoikaiskomiteoista eikä niiden tehtävistä demokraattisten uudistusten alalla. Tuo vastaväite on kestämätön. Me emme muuta ohjelmaamme, vaan sovellamme sitä kyseiseen konkreettiseen tapaukseen. Koska on epäilyksetöntä, että talonpoikaiskomiteat voivat kyseisissä oloissa olla vain vallankumouksellisia, niin osoittaessamme sen me sovellamme ohjelmaa vallankumouksellista ajankohtaa vastaavasti emmekä muuta sitä. Ohjelmamme sanoo esimerkiksi, että me tunnustamme kansakuntien itsemääräämisoikeuden: jos konkreettiset olot pakottavat meidät esiintymään jonkin tietyn kansakunnan itsemääräämisoikeuden puolesta, sen täydellisen riippumattomuuden puolesta, niin se ei ole ohjelmamme muuttamista, vaan soveltamista. Talonpoikaiskomiteat ovat joustavia laitoksia, jotka ovat kelpoisia sekä nykyisissä oloissa että, sano-

* Ks. tätä csaa. s. 312. *Toim.*

kaamme, väliaikaisen vallankumoushallituksen aikana, jolloin näistä komiteoista tulisi sen elimiä. Sanotaan, että näistä komiteoista voi tulla taantumuksellisia eikä vallankumouksellisia. Mutta me, sosialidemokraatit, emme ole koskaan unohtaneet talonpojan kaksinaista olemusta ja proletariaatinvastaisen taantumuksellisen talonpoikaisliikkeen mahdollisuutta. Kysymys ei ole nyt tästä, vaan siitä, että nykyään talonpoikaiskomiteat, joita muodostetaan agraariuudistusten tehostamiseksi, voivat olla vain vallankumouksellisia. Tällä haavaa talonpoikaisliike on epäilemättä vallankumouksellista. Sanotaan: maan vallattuaan talonpojat rauhoittuvat. Mahdollisesti. Mutta itsevaltiudellinen hallitus ei voi rauhoittua, kun talonpoikaisto valtaa maan, ja koko asian ydin on siinä. Sanktion tähän valtaukseseen voi antaa vain vallankumouksellinen hallitus tai vallankumoukselliset talonpoikaiskomiteat.

Lopuksi, päätöslauselman loppuosassa määritellään vielä kerran sosialidemokratian asema talonpoikaiskomiteoissa, nimittäin se, että on välttämättömästi kuljettava yhdessä maaseudun proletariaatin kanssa ja järjestettävä se erikseen ja itsenäiseksi. Maaseudullakin vain proletariaatti saattaa olla loppuun asti vallankumouksellinen luokka.

17

PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS
TALONPOIKAISLIIKKEEN TUKEMISESTA

Ottaen huomioon:

1) että nykyisin laajeneva talonpoikaisliike, vaikka se onkin vaistovaraista ja poliittisesti tiedotonta, suuntautuu kuitenkin kiertämättömästi olemassaolevaa poliittista järjestelmää ja *etuoikeutettuja luokkia vastaan*;

2) että sosialidemokratian tehtäviin kuuluu kaikenlainen olemassaolevaa yhteiskunnallista ja poliittista järjestelmää vastaan suuntautuvan vallankumouksellisen liikkeen tukeminen;

3) että yllä mainitun perusteella sosialidemokraattien on pyrittävä erittämään talonpoikaisliikkeen vallankumouksellisdemokraattiset piirteet (erikoisuudet), kehittämään niitä ja tekemään ne täydellisiksi;

4) että proletariaatin puolueena sosialidemokratian on kaikissa tapauksissa ja kaikissa tilanteissa pyrittävä horjumattomasti maaseutuproletariaatin itsenäiseen järjestämiseen ja selitettävä sille sen etujen ja talonpoikaisporvariston etujen olevan sovitamattoman vastakkaisia,—

VSDTP:n III puoluekokous velvoittaa kaikkia puoluejärjestöjä:

a) propagoimaan proletariaatin mitä laajimmissa kerroksissa sitä, että VSDTP asettaa tehtäväkseen tukea mitä tarmokkaimmin nykyistä talonpoikaisliikettä *vastustamatta mitenkään* sen vallankumouksellista ilmenemistä aina tilanherrojen maiden konfiskointiin saakka;

b) asettamaan käytännölliseksi agitaatiotunnukseksi talonpoikaiston keskuudessa ja keinoksi, jolla talonpoikaisliike tehdään mahdollisimman määrätietoiseksi, suunnitelman vallankumouksellisten talonpoikaiskomiteain viivy-

telemättömästä muodostamisesta tarkoituksena kaikkien vallankumouksellis-demokraattisten uudistusten toimeenpaneminen talonpoikaiston etuja vastaavasti ja talonpoikaiston vapauttaminen poliisin ja virkamiehistön sekä tilanherrojen sorrosta;

c) kehoittamaan talonpoikia kieltäytymään suorittamasta asevelvollisuutta, täydellisesti kieltäytymään maksamista veroja ja tottelemasta viranomaisia tarkoituksena itsevaltiuden desorganisoiminen ja itsevaltiuteen kohdistuvan vallankumouksellisen painostuksen tukeminen;

d) pyrkimään talonpoikaiskomiteoissa maaseutuproletariaatin itsenäiseen järjestämiseen ja sen mahdollisimman läheiseen yhtymiseen kaupunkiproletariaatin kanssa työväenluokan yhtenäisessä sosialidemokraattisessa puolueessa.

*Kirjoitettu huhtikuun 20
(toukokuun 3) pñä 1905*

18

PUHE TYÖLAISTEN JA INTELLIGENTTIEN SUHTEITA
 SOSIALIDEMOKRAATTISISSA JÄRJESTÖISSÄ
 KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ
 HUHTIKUUN 20 (TOUKOKUUN 3) PNA

En voi olla yhtä mieltä niiden tovereiden kanssa, jotka sanoivat, ettei sovi laajentaa kysymystä. Se on täysin sopivaa.— Täällä sanottiin, että sosialidemokraattisten aatteiden levittäjinä ovat olleet etupäässä intelligentit. Se ei pidä paikkaansa. Ekonomismin kaudella vallankumouksellisten aatteiden levittäjinä olivat työläiset eivätkä intelligentit. Sen vahvistaa „Työmieskin”, tov. Axelrodin esipuheella varustettuna julkaistun kirjasen kirjoittaja.

Tov. Sergejev väitti täällä, ettei valinnallisuusperiaate turvaa suurempaa asiaintuntemusta. Se ei pidä paikkaansa. Jos valinnallisuusperiaatetta sovellettaisiin *käytännössä*, niin se epäilemättä turvaisi suuremman asiaintuntemuksen.— Edelleen mainittiin siitä, että hajoitustyön johdossa ovat tavallisesti olleet intelligentit. Tämä maininta on hyvin tärkeä, mutta se ei ratkaise kysymystä. Kirjallisissa tuotteissani olen jo kauan sitten kehoittanut ottamaan komiteoihin mahdollisimman paljon työläisiä *. II edustajakokousta seuranneelle ajanjaksolle on ollut luonnehtivaa se, ettei tätä velvollisuutta ole riittävästi täytetty,— sellaisen vaikutelman olen saanut keskustellessani käytännönmiesten kanssa. Se, että Saratovissa otettiin komiteaan vain 1 työmies, merkitsee, ettei ole osattu valita sopivia henkilöitä työläisten keskuudesta. Epäilemättä se on johtunut myös puolueen sisäisestä kahtiajakaantumisesta: taistelu komiteain hallussapidosta on vaikuttanut vahingollisesti käytännölliseen työhön. Sen vuoksi pyrimmekin kaikin tavoin jouduttamaan edustajakokouksen koollekutsumista.

* Ks. Teokset, 6. osa, s. 221. *Toim.*

Tulevan keskuselimen tehtävänä on uudelleenjärjestää huomattava määrä komiteoistamme. Komitealaisten inertisyydestä on välttämättä päästävä voitolle. (Suosionosoituksia ja vihellyksiä.)

Kuulen tov. Sergejevin viheltävän ja ei-komitealaisten taputtavan käsiään. Olen sitä mieltä, että asiaa täytyy tarkastella laajemmasta näkökulmasta. Työläisten ottaminen komiteoihin ei ole vain kasvatuksellinen, vaan se on myöskin poliittinen tehtävä. Työläisillä on luokkavaistoa, ja vähäisenkin poliittisen tottumuksen saatuaan työläisistä tulee verrattain nopeasti lujia sosialidemokraatteja. Minä kannattaisin lujasti sitä, että komiteoissamme olisi jokaista 2 intelligenttiä kohti 8 työläistä. Kun kirjallisuudessa julkilausuttu kehoitus — työläisten ottamisesta mikäli mahdollista komiteoihin — on osoittautunut riittämättömäksi, niin olisi tarkoituksenmukaista, että tällainen kehoitus julkilausuttaisiin edustajakokouksen nimessä. Jos teillä tulee olemaan selvä ja määrätty ohjekirjelmä edustajakokoukselta, niin teillä on silloin radikaalinen taistelukeino demagogiaa vastaan: tässä on edustajakokouksen selvä tahdonilmaisu.

PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS
TYÖLÄISTEN JA INTELLIGENTTIEN SUHTEISTA
SOCIALIDEMOKRAATTISISSA JÄRJESTÖISSÄ

Ottaen huomioon:

1) että puolueemme oikeistosiiven taholta yhä vieläkin tehdään systemaattisesti jo ekonomismin aikoina alettuja yrityksiä kylvää vihamielisyyttä ja epäluottamusta puolueen jäsenten — työläisten ja intelligenttien — välille, yrityksiä esittää puoluejärjestömme puhtaasti intelligenttien järjestöiksi, mitä sosialidemokratian viholliset käyttävät taitavasti hyväkseen,— yrityksiä syyttää sosialidemokraattisia järjestöjä pyrkimyksestä kahlehtia työväenluokan omatoimisuutta puoluekurilla,— yrityksiä keikailla valinnallisuusperiaatetunnuksella, useimmiten ilman vakavia aikomuksia toteuttaa sitä käytännössä;

2) että valinnallisuusperiaatteen *täydellistä* vallitsevuutta, mikä on mahdollista ja välttämätöntä vapaissa poliittisissa oloissa, on mahdotonta toteuttaa itsevaltiuden aikana,— mutta että itsevaltiudenkin aikana valinnallisuussysteemiä voitaisiin soveltaa huomattavasti laajemmassa mitassa kuin nykyään tehdään, jollei esteenä olisi se puoluejärjestön muodollinen löyhyys ja se sen tosiasiallinen sekasortoisuus, josta puolue saa kiittää sosialidemokratian samaista oikeistosiipeä.—

VSDTP:n III edustajakokous, tunnustaessaan tehtäväkseen valmistella useilla organisatorisilla uudistuksilla lähinnäseuraaviin edustajakokouksiin mennessä ehdot valinnallisuusperiaatteen todelliselle, mahdollisuuksien mukaiselle soveltamiselle puolue-elämässä, muistuttaa vielä kerran sosialidemokraattisen työväenpuolueen tietoisten kannattajien tehtävästä: lujittaa kaikin voimin puolueen ja työväenluokan joukkojen yhteyksiä nostaen yhä laajempia

proletaarien ja puoliproletaarien kerroksia täydellisen sosialidemokraattisen tietoisuuden tasolle, kehittäen heidän vallankumouksellista sosialidemokraattista omatoimisuuttaan, huolehtien siitä, että työväenjoukko nostaa keskuudestaan esiin mahdollisimman suuren määrän työläisiä, jotka paikallisten keskuselinten ja koko puolueen keskuselimen jäsenien ominaisuudessa pystyvät johtamaan liikettä ja puoluejärjestöjä,— muodostaen mahdollisimman monia puolueeseemme kuuluvia työväenjärjestöjä,— pyrkien siihen, että työväenjärjestöt, jotka eivät halua tai joilla ei ole mahdollisuutta liittyä puolueeseen, ainakin kulkisivat sen mukana.

*Kirjoitettu huhtikuun 22
(toukokuun 5) pnä 1905*

20

HUOMAUTUS KÄSITELTÄESSÄ PÄÄTÖSLAUSELMAA
TYÖLÄISTEN JA INTELLIGENTTIEN SUHTEISTA
SOSIALIDEMOKRAATTISISSA JÄRJESTÖISSÄ
HUHTIKUUN 22 (TOUKOKUUN 5) PNA

En voinut istua rauhallisena, kun sanottiin, ettei ole komitean jäseniksi kelpaavia työläisiä. Kysymystä vitkuteetaan; nähtävästi puolueessa on tauti. Työläisiä pitää ottaa komiteoihin. Kummallista: kirjallisuusmiehiä on edustajakokouksessa kaiken kaikkiaan kolme, muut ovat komitealaisia, ja kuitenkin kirjallisuusmiehet puoltavat työläisten ottamista, jota vastoin komitealaiset ovat jostain syystä tulistuneita.

Toverien Golubinin¹⁰⁸ ja Mihailovin huomautukset ovat äärimmäisen arvokkaita.

21

PUHE TYÖLAISTEN JA INTELLIGENTTIEN SUHTEITA
SOSIALIDEMOKRAATTISISSA JÄRJESTÖISSÄ KOSKEVAN
PÄÄTÖSLAUSELMAN KÄSITTELYJÄRJESTYKSESTÄ
HUHTIKUUN 22 (TOUKOKUUN 5) PNÄ¹⁰⁹

Tässä en ole samaa mieltä tov. Sergejevin kanssa: juuri sellaisia edustajakokouksien päätöslausemia ei ole olemasakaan. Kirjallisuusmiesten toivomukset eivät vielä riitä. Sitä paitsi päätöslausemia ei hylätty, vaan siirrettiin päiväjärjestyksen toiseen kohtaan. Viitataan siihen, että työläisille on annettu oikeus, Keskuskomitean suostumuksesta, kukistaa komitea. Se ei riitä: tarvitaan direktiiviä eikä demagogiaa. Tov. Sergejev tulkitsee väärin „Vperjodia” lainatessaan siitä, että „ei satakieltä taruilla ruokita”. Juuri sääntöjen pykälän lyhyys panee hyväksymään päätöslauselman, joka antaa tietyn direktiivin. Vastustan tov. Andrejevin ehdotusta. Se ei ole totta, että demagogian alkuunsaattajia eivät ole „ekonomistit” eivätkä „menshevikit”. Päinvastoin, nimenomaan he ovat olleet demagogeja. Päätöslauselma onkin varoituksena demagogiaa vastaan. Sen vuoksi kannatan tiukasti päätöslauselman säilyttämistä.

22

PUHE PUOLUESÄÄNTÖJEN KÄSITTELYN YHTEYDESSÄ
HUHTIKUUN 21 (TOUKOKUUN 4) PNA

Minun täytyy myöntää, että ne todisteet, joilla тов. Иванов puolustelee yhden keskuksen aatettaan, tuntuvat minusta kestäättömiltä. (L u k e e т о в. И в а н о в и н т о д и s t e l u n):

„4. ja 5. pykälään. Kahden keskuksen systeemin, jossa Neuvosto on tasapainottajana, on tuominnut itse elämä. Puoluekriisin historia on osoittanut selvästi, että se on liiankin suotuisa maaperä erimielisyyksien, torailun ja hovijuonittelujen kehittymiselle. Se merkitsee Venäjän saattamista ulkomaan alaisuuteen: vangitsemisten vuoksi Keskuskomitea ei ole kokoonpanoltaan vakinainen, Pää-äänenkannattajan toimitus on vakinainen, Neuvosto sijaitsee ulkomailla. Kaikki yhtä keskusta vastustavat tärkeimmät väitteet, jotka perustuvat Venäjän ja ulkomaan faktilliseen toisistaan eristäytyneisyyteen, toisaalta vain vahvistavat sitä ajatusta, että kahtiajakaantuminen kahden keskuksen välillä on mahdollista ja luultavaa, ja toisaalta ne huomattavalta osaltaan raukeavat, jos edustajakokous tekee Venäjällä ja ulkomailla olevien Keskuskomitean jäsenten väliset ajoittaiset neuvottelut pakollisiksi”.

Tässä mainitut herttaiset ominaisuudet ovat kuitenkin osoittautuneet olevan samassa mitassa ominaisia niin ulkomaiselle Pää-äänenkannattajalle kuin „aitovenäläiselle” Keskuskomiteallekin. Тов. Ивановin perusteluissa näen virheen, jota edellyttää logiikka: *post hoc, ergo propter hoc* *. Koska kolme keskusta ovat tehneet meille, suokaa anteeksi sanontani, tekosensa,— niin olkoon meillä yksi keskus. En näe, missä tässä on „*propter*”! Epäkohtamme eivät johtuneet mekanismista, vaan henkilöistä: asia on siten, että yksityiset henkilöt, käyttäen sääntöjen muodollista tulkintaa suojanaan, kieltäytyivät noudattamasta edustajakokouksen

* — tämän jälkeen, siis tämän johdosta. *Toim.*

tahtoa. Eikö „aitovenäläinen” KK muuttunut „dialektisesti” omaksi vastakohdakseen? Tov. Ivanov päätelee näin: ulkomainen keskus on käyttäytynyt kelvottomasti,— se on saatettava „piiritystilaan” ja tartuttava siihen „rautakourin”. Kuten tiedetään, olen ollut aina „piiritystilan” ja „rautakourien” kannattaja, joten en rupea vastustamaan sellaisia toimenpiteitä, mutta eikö KK ole ansainnut samaa kohtelua? Sitä paitsi, kukapa ryhtyisi väittämään sitä vastaan, että Pää-äänenkannattaja voi, mutta KK ei voi olla vakinainen? Onhan se kuitenkin tosiasia. Mutta käytännöllisesti pidättäydyn kaikesta kinastelusta: ennen meillä oli Neuvosto ja nyt tulee olemaan neuvottelu (ulkomailla ja Venäjällä olevien KK:n osien välillä). Kaiken kaikkiaan pari kirjainta lisää. Kärrymme oli kallistumassa yhä enemmän oikealle, Pää-äänenkannattajan puoleen — tov. Ivanov laittelee oikealle puolelle pehmikettä tulevaisuuden varalta, mutta mielestäni sitä pitäisi laittaa myös vasemmalle, KK:n puolelle. Olisin valmis kannattamaan tov. Mihailovin ehdotusta komiteain hajoittamisesta, mutta en todellakaan tiedä, mitä on periferia? „Lautamiehet ja sinetinpartijat” on heitettävä ulos, mutta kuinka voidaan määritellä tarkasti periferia-käsite? „ $\frac{2}{3}$ äänistä periferialle!” — entä kuka pystyy pitämään siitä tarkkaa rekisteriä? Minun on lisäksi varoitettava edustajakokousta ottamasta sääntöihin liian monia pykäläiä. Hyviä pykäläiä on helppo kirjoitella, mutta käytännössä ne osoittautuvat enimmäkseen tarpeettomiksi. Sääntöjä ei pidä tehdä hyvien toivomusten kokoelmaksi...

23

PUHE PUOLUESAANTOJEN 9. §:n SANAMUODOSTA
HUHTIKUUN 21 (TOUKOKUUN 4) PNA

Olen kannattanut komiteain hajoittamista, mutta puolueen Neuvostossa, silloin kun fraktioiden välinen vihamme leimahti liekkiinsä, esiinnyin sitä vastaan, sillä tuon oikeuden käyttäminen oli jossain määrin sopimatonta. Jos tämä pykälä uhkaa komiteoita, jotka muodostuvat intelligenssistä, niin olen peräti sen kannalla. Intelligenssiä on aina pidettävä lujissa kourissa. Se on aina pääpukarina jos jonkinlaisissa rettelöissä, ja sen vuoksi ehdotankin sanan „periferia” asemesta pantavaksi sanat: „järjestyneet työläiset” (lukee kirjoitetun korjausehdotuksensa): „9. §. Paikalliskomitea määrättäköön hajoitettavaksi KK:n toimesta, jos hajoittamista kannattaa $\frac{2}{3}$ paikallisista, puoluejärjestöihin kuuluvista työläisistä”.

Pieniin intelligenttien paikallisjärjestöihin ei voida luottaa, mutta satoihin järjestyneisiin työläisiin voidaan ja pitääkin luottaa. Haluaisin sitoa tämän pykälän läheisesti siihen kysymykseen, joka koskee selostuksia. Meidän on tässä suhteessa otettava esimerkiksi Bundista, joka aina tietää järjestyneiden työläisten lukumäärän täsmälleen. Ja jos meidän KK tulee aina tietämään, paljonko on järjestyneitä työläisiä kyseisessä järjestössä, niin KK:n on otettava huomioon heidän mielipiteensä, ja se on velvollinen laskemaan paikalliskomitean hajalle järjestyneiden työläisten vaatimuksesta.

24

PUHE SOPIMUKSEN SOLMIMISESTA
SOCIALISTIVALLANKUMOUKSELLISTEN KANSSA
HUHTIKUUN 23 (TOUKOKUUN 6) PNA

Velvollisuuteni on ilmoittaa edustajakokoukselle eräästä epäonnistuneesta yrityksestä päästä sopimukseen sosialistivallankumouksellisten kanssa. Tov. Gapon kävi ulkomailla. Hän oli kosketuksissa sosialistivallankumouksellisten kanssa, sitten „Iskran” kanssa ja sen jälkeen myös minun kanssani. Minulle hän sanoi olevansa sosialidemokratian kannalla, muttei katso mahdolliseksi eräiden syiden vuoksi ilmoittaa sitä avoimesti. Sanoin hänelle, että diplomatia on hyvä olemassa, mutta ei vallankumouksellisten kesken. Keskustelumme jätän mainitsematta — sen sisältöä on selostettu „Vperjodissa” *. Hänestä saamani vaikutelman mukaan hän on vallankumoukselle ehdottomasti uskollinen, aloittekykyinen ja älykäs mies, mutta valitettavasti häneltä puuttuu johdonmukaista vallankumouksellista maailmankäsitystä.

Jonkin ajan kuluttua sain tov. Gaponilta kirjallisen kutsun sosialistijärjestöjen konferenssiin, minkä tarkoituksena Gaponin ajatuksen mukaisesti oli niiden toiminnan yhdenmukaistaminen. Tässä luettelo niistä 18 järjestöstä, joita tuon kirjeen mukaan oli kutsuttu tov. Gaponin konferenssiin:

1) Sosialistivallankumouksellisten puolue. 2) VSDTP. „Vperjod”. 3) VSDTP. „Iskra”. 4) Puolan sosialistinen puolue. 5) Puolan ja Liettuan sosialidemokratiat. 6) Puolan sosialistinen puolue (PPS). „Proletariaatti”. 7) Latvian SDTP. 8) Bund. 9) Armenian sosialidemokraattinen työväenjärjestö. 10) Armenian vallankumouksellinen federaatio

* Ks. tätä osaa, ss. 149—153. *Toim.*

(Droshak). 11) Belo-Venäjän sosialistinen yhdistys. 12) Latvian sosialidemokraattinen liitto. 13) Suomen aktivistinen vastustuspuolue. 14) Suomen työväenpuolue. 15) Gruusian sosialistifederalistivallankumouksellisten puolue. 16) Ukrainan vallankumouspuolue. 17) Liettuan sosialidemokraattinen puolue. 18) Ukrainan sosialisti-puolue.

Osoitin sekä tov. Gaponille että eräälle huomattavalle sosialistivallankumoukselliselle, että konferenssin epäilyttävä kokoonpano saattaa vaikeuttaa asiaa. Konferenssiin oli kasaantumassa tavaton sosialistivallankumouksellisten ylivoima. Konferenssin koollekutsuminen viivästyi kauaksi aikaa. Niistä asiakirjoista, jotka tov. Gapon esitti minulle, näkyi, että „Iskra” vastasi pitävänsä parempana tehdä välittömästi sopimuksia järjestyneiden puolueiden kanssa. „Hieno” vihjaus „Vperjodiiin”, joka näet on desorganisaattori j.n.e. Loppujen lopuksi „Iskra” ei tullut konferenssiin. Me, niin „Vperjodin” toimituksen kuin myös Enemmistökomiteain Byroon edustajat, tulimme konferenssiin. Siellä huomasimme sen sosialistivallankumouksellisten konferenssiksi. Osoittautui, että työväenpuolueet joko oli jätetty kokonaan kutsumatta tai puuttui tietoja niiden kutsumisesta. Niinpä Suomen aktivistinen vastustuspuolue oli edustettuna, mutta Suomen työväenpuolue ei ollut.

Kun kysyimme, miksi? — meille vastattiin, että Suomen työväenpuolueelle kutsu oli lähetetty aktivistisen vastustuspuolueen välityksellä, koska ei tiedetty — tästä asiasta puhuneen eserrän sanojen mukaan, — miten se olisi voitu esittää välittömästi. Kuitenkin jokainen, joka vähänkin tuntee rajantakaisia asioita, tietää, että Suomen työväenpuolueeseen voidaan ottaa yhteys vaikkapa Ruotsin SDTP:n johtajan Brantingin välityksellä. Konferenssissa oli PPS:n edustajia, muttei Puolan eikä Liettuan sosialidemokratian edustajaa. Ja mahdotonta oli saada tietoa siitä, oliko heitä kutsuttu? Saman eserrän ilmoituksen mukaan Liettuan sosialidemokratialta ja Ukrainan vallankumouspuolueelta ei oltu saatu vastausta.

Heti alussa asetettiin kansallisuuskysymys. PPS herätti kysymyksen muuttamista perustavista kokouksista. Ja tämä antaa minulle aihetta sanoa, että vastaisuudessa on joko kieltäydyttävä kokonaan osallistumasta konferenssiin tai järjestettävä yhden kansallisuuden työväenpuolueiden edus-

tajien konferenssi taikka kutsuttava konferenssiin paikallisten puoluekomiteain edustajia piireistä, joissa on muuta kuin venäläistä väestöä. Mutta tästä en suinkaan tee sitä johtopäätöstä, että konferenssit ovat periaatteellisten erimielisyyksien vuoksi mahdottomia. Pitää vain asettaa puhtaasti asiallisia kysymyksiä.

Meidän on mahdotonta valvoa rajan takaa konferenssien kokoonpanoa j.n.e. On välttämätöntä, että Venäjällä oleva keskus olisi edustettuna ja ehdottomasti paikalliskomiteain edustajain osanotolla. Kysymyksenä, jonka vuoksi lähdimme pois, oli latvialaisia koskeva kysymys. Konferenssista lähtiessämme esitimme seuraavan julkilausuman:

„Se tärkeä historiallinen ajankohta, jota Venäjä parhaillaan elää, asettaa maassa toimivien sosialidemokraattisten ja vallankumouksellisdemokraattisten puolueiden ja järjestöjen tehtäväksi päästä käytännölliseen sopimukseen, jotta hyökkäys itsevaltiudellista järjestelmää vastaan olisi menestyksellisenempää.

Pitäessämme sen vuoksi tavattoman tärkeämerkityksellisenä siinä tarkoituksessa koollekutsuttua konferenssia meidän on luonnollisesti suhtauduttava mitä vakavimmin sen kokoonpanoa koskevaan kysymykseen.

Tov. Gaponin koollekutsumassa konferenssissa ei valitettavasti ole kylliksi noudatettu tätä konferenssin tulokselliselle työlle välttämätöntä ehtoa, ja meidän on täytynyt siitä syystä jo aivan konferenssin konstituoinnin alussa ryhtyä toimenpiteisiin, jotka olisivat turvanneet kyseessäolevalle neuvottelukokoukselle reaalisen menestyksen.

Konferenssin puhtaasti asiallinen luonne vaati ennen kaikkea esimerkiksi sitä, että siihen olisi sallittu osallistua vain niiden järjestöjen, jotka ovat todellisena reaalisenä voimana Venäjällä.

Eräiden järjestöjen reaalisuuden kannalta konferenssin kokoonpano on kuitenkin osoittautunut varsin epätydyttäväksi. Siinä on osoittautunut olevan edustettuna jopa sellainenkin järjestö, jonka nimellisyys on epäilyksen ulkopuolella. Tarkoitamme Latvian sosialidemokraattista liittoa.

Latvian SDTP:n edustaja vaati tämän Liiton jäävättäväksi antaen tälle vaatimukselle kategorisen luonteen.

Kun siten neljän sosialidemokraattisen järjestön edustajien erikoisneuvottelussa, johon osallistuivat „Liiton” edustajat, viimeksi mainitun täydellinen nimellisyys tuli selville, niin se luonnollisesti pakoitti meidätkin — muut konferenssiin saapuneet sosialidemokraattiset järjestöt ja puolueet — yhtymään tähän kategoriseen vaatimukseen.

Mutta silloin heti alussa kohtasimme kovaa vastarintaa kaikkien vallankumouksellisdemokraattisten puolueiden taholta, jotka kieltäytyivät täydeltä nimellisyys kategorista vaatimustamme ovat katsoneet yhden nimellisen ryhmän useita tunnettuja sosialidemokraattisia järjestöjä paremmaksi.

Ja lopuksi, konferenssin käytännöllistä merkitystä on lisäksi vähentänyt se, että siitä on jäänyt pois koko joukko muita

sosialidemokraattisia järjestöjä, joiden osallistumista, mikäli olemme onnistuneet saamaan selville, ei turvattu asianmukaisin toimenpitein.

Pakoitettuina kaiken tämän vuoksi jättämään konferenssin ilmoituksamme samalla vakaumuksemme, että yhden yrityksen epäonnistuminen ei estä pyrkimästä päättäväisesti sitä toistamaan aivan lähitulevaisuudessa ja että kaikkien vallankumouksellisten puolueiden edessäolevan tehtävän, jona on käyännöllisen sopimuksen aikaansaaminen, ratkaisee tämä lähitulevaisuudessa pidettävä konferenssi, johon osallistuvat todella Venäjällä toimivat eivätkä nimelliset järjestöt.

Latvian SDTP:n puolesta — F. Rozin.

Venäjän SDTP:n „Vperjodin” puolesta — N. Lenin.

Bundin Keskuskomitean puolesta — I. Gelfin.

Armenian SDT-järjestön puolesta — Lerr”.

1½—2 viikkoa myöhemmin tov. Gapon toimitti minulle seuraavan ilmoituksen:

„Kallis toveri! Lähettäessäni teille oheellisenä kaksi deklaraatiota, jotka ovat lähtöisin teille tunnetusta konferenssista, pyydän saattamaan ne VSDTP:n edessäolevan III edustajakokouksen tietoon. Katson velvollisuudekseni tehdä omasia puolestani sen varauksen, että hyväksyn nämä deklaraatiot muutamien varauksin niiden kysymysten osalta, jotka koskevat sosialistista ohjelmaa ja federalistista periaatetta.

Georgi Gapon”.

Tämän ilmoituksen ohella lähetettiin kaksi mielenkiintoista asiakirjaa, joissa huomio kiintyy seuraaviin kohtiin:

„Federatiivisen periaatteen soveltaminen saman valtiokaton alle jäävien kansallisuuksien välisissä suhteissa...

Kaikkien niiden maiden sosialisoinen, joiden viljely perustuu vieraan työn riistoon, s.o. siirtyminen yhteiskunnan haltuun ja työtätekevän maataviljelevän väestön käyttöön, jota paitsi tämän toimenpiteen konkreettisten muotojen, toteuttamisjärjestyksen ja laajuuden määrittäminen, kunkin maan paikallisia oloja vastaavasti, jää eri kansallisuuksien puolueiden toimivaltaan; yhteiskunnallisen, kunnallisen ja yhteisöllisen talouden kehittäminen...

...Leipää — nälkäisille!

Maa ja maan antiimet — kaikille työtätekeville!

...Venäjän valtakunnan kaikkien seutujen, paitsi Puolan ja Suomen, edustajista muodostettu perustava kokous!

...Perustavan kokouksen koollekutsuminen autonomisena, Venäjään federatiivisesti sidottuna osana olevaa Kaukasiaa varten”...

Konferenssin tulos, kuten esitetyistä lainauksista ilmenee, on vahvistanut täydellisesti ne ennakkoaavistuksemme, jotka saivat meidät lähtemään konferenssista. Meillä on tässä sirpale eserrien ohjelmaa jos jonkinlaisine myönnytyksineen natsionalistisille epäproletaarisille puolueille. Outoa oli

osallistua konferenssissa asetettujen kysymysten ratkaisemiseen ilman kansallisia proletaarisia puolueita. Konferenssi esitti esimerkiksi Puolan erikoisen perustavan kokouksen vaatimuksen. Me emme voi sitä enempää kannattaa kuin vastustaakaan. Ohjelmamme tunnustaa kansakuntien itsenäisyyden periaatteen. Mutta sallimatonta on päättää tästä kysymyksestä ilman Puolan ja Liettuan sosialidemokratioita. Konferenssi on jakanut perustavan kokouksen — ja tehnyt sen työväenpuolueiden olematta läsnä! Me emme voi sallia ratkaistavan käytännöllisesti tuontapaisia kysymyksiä proletaarien puolueiden tietämättä.— Samalla olen kuitenkin sitä mieltä, että periaatteelliset erimielisyydet eivät silti tee käytännöllisiä konferensseja mahdottomiksi, mutta, ensiksikin, ne on pidettävä Venäjällä, toiseksi, voimien realisuuden tarkastamisen jälkeen ja, kolmanneksi, jättämällä syrjään kansallisuuskysymykset tai ainakin kutsumalla konferenssiin paikalliskomiteain edustajia niistä piireistä, missä on kansallisia sosialidemokraattisia ja ei-sosialidemokraattisia puolueita.

Siirryn ehdotettuun päätöslauselmaan, joka koskee eserrien kanssa solmittavia käytännöllisiä sopimuksia (lukee tov. Voinovin muotoileman päätöslauselman):

„Vahvistaen VSDTP:n suhteen sosialistivallankumouksellisten puolueeseen sellaiseksi, kuin se on määritetty II edustajakokouksen päätöslauselmassa, ja ottaen huomioon:

1) että väliaikaiset taistelusopimukset sosialidemokratian ja sosialistivallankumouksellisten järjestön välillä ovat nykyään yleensä toivottavia tarkoituksena taistelu itsevaltiutta vastaan;

2) että tällaisten sopimusten ei missään tapauksessa saa rajoittaa sosialidemokraattisen työväenpuolueen täydellistä itsenäisyyttä ja loukata sen proletaarisen taktiikan ja periaatteiden eheyttä ja puhautta.—

VSDTP:n III edustajakokous oikeuttaa KK:n ja paikalliskomiteat solmimaan tarpeen vaatiessa väliaikaisia taistelusopimuksia sosialistivallankumouksellisten järjestöjen kanssa, jota paitsi paikallisia sopimuksia voidaan solmia vain KK:n välittömän valvonnan alaisena”.

Omasta puolestani olen suostuvainen tähän ehdotukseen. Mutta eiköhän loppua voitaisi jotenkin lieventää, esim. siten, että sanojen „KK:n välittömän valvonnan alaisena” asemesta jätetään vain „KK:n valvonnan alaisena”.

25

PUHE KESKUSKOMITEAN TOIMINTASELOSTUKSEN JOHDOSTA
HUHTIKUUN 25 (TOUKOKUUN 8) PNA

Todellakin, Keskuskomitean toimintaselostuksessa koskeltiin enemmän KK:n tekniikkaa kuin politiikkaa. Olen vuodesta 1900 seurannut puolueen keskuskoneiston toimintaa ja minun on todettava tapahtuneen jättiläismäistä edistystä. Joskaan se ei meitä tyydytäkään, niin täysin tyytyväisiä oltaneen ehkä proletariaatin diktatuurin vallitessa ja tokkopa silloinkaan! Ottakaa huomioon, että „kooptoinen” on yhä vahingoittamassa! KK puhuu vähän politiikastaan, sillä siitä se ei voi sanoa mitään hyvää. Sen päävirheenä on ollut kamppailu edustajakokouksen koollekutsumista vastaan. Jos edustajakokous olisi kutsuttu koolle vuotta aikaisemmin, se olisi ollut sovinnollisempi kuin nyt. Olen itsekin hajallelaskemisen kannalla, mutta eräässä tapauksessa olen ehdottomasti sitä vastaan,— silloin kun se tapahtuu edustajakokouksen koollekutsumisen agitoimisen vuoksi, mutta tähän en aio kajota: yhdestä katuvaisesta syntisestä on enemmän iloa kuin 99 vanhurskaasta. Mitä tulee minulle tarkoitettuihin moitteisiin, niin sanon vain, että kirjallisuusmies ei voi tehdä mitään ilman puoluetta.

26

PÄÄTÖSLAUSELMA EDUSTAJAKOKOUKSEN
PÖYTÄKIRJOJEN JULKAISEMISESTA ¹¹⁰

Edustajakokous antaa Keskuskomitean tehtäväksi ryhtyä viivyttelämättä julkaisemaan lyhyttä tiedonantoa III edustajakokouksesta ja ohjelman, sääntöjen ja päätöslauselmien täydellisiä tekstejä.

Edustajakokous velvoittaa Keskuskomiteaa nopeuttamaan kaikki keinoin tämän tiedonannon julkaisemista.

Edustajakokous antaa edustajakokouksen pöytäkirjojen julkaisemiskomission toimeksi: 1) määritellä lopullisesti, mikä ei kuulu konspiraatiosyistä missään tapauksessa julkaistavaksi, 2) määritellä, millä tavoin ja missä määrin on puolueen jäseniä tutustutettava III edustajakokouksen pöytäkirjojen julkaisemattomaan osaan, 3) tehdä julkaisemista varten tarpeelliset lyhennykset, poikkeuksellisesti vain niihin kohtiin, jotka koskevat istuntojärjestyksestä käytyä keskustelua tai vähäisiä hylättyjä korjausehdotuksia päätöslauselmiin.

*Kirjoitettu huhtikuun 25
(toukokuun 8) pnä 1905*

27

PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS
KAUKASIAN TAPAHTUMIEN JOHDOSTA ¹¹¹

Ottaen huomioon,

1) että yhteiskunnallis-poliittisen elämän erikoisolot Kaukasiassa ovat olleet suotuisia puolueemme taistelukykyisimpien järjestöjen luomiselle siellä;

2) että Kaukasian väestön enemmistön vallankumouksellinen mieliala niin kaupungeissa kuin maaseudullakin on kehittynyt jo koko kansan kapinaksi itsevaltiutta vastaan;

3) että itsevaltiudellinen hallitus lähettää jo sotaväkeä ja tykistöä Guriaan valmistautuen hävittämään mitä sääli-mättömmällä tavalla kaikki tärkeimmät kapinapesäkkeet;

4) että itsevaltiuden voitto kansankapinasta Kaukasiassa, voitto, jota helpottamassa on sikäläisen väestön eriheimoinen kokoonpano, tulee vaikuttamaan mitä vahingollisimmalla tavalla koko Venäjää käsittävän kapinan menestykseen; —

Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen III edustajakokous lähettää Venäjän tietoisien proletariaatin nimessä palavan tervehdyksensä Kaukasian sankarilliselle proletariaatille ja talonpoikaistolle ja velvoittaa puolueen Keskuskomiteaa ja paikalliskomiteoita ryhtymään mitä tarkkaimpiin toimenpiteisiin Kaukasian tilannetta koskevien tietojen levittämiseksi mitä laajimmalti käyttäen siinä kirjasia, kansankokouksia, työväenkokouksia, kerhotilaisuuksia j.n.e., ja samoin Kaukasian auttamiseksi aikanaan asevoimin.